

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

SEP 14 1964

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

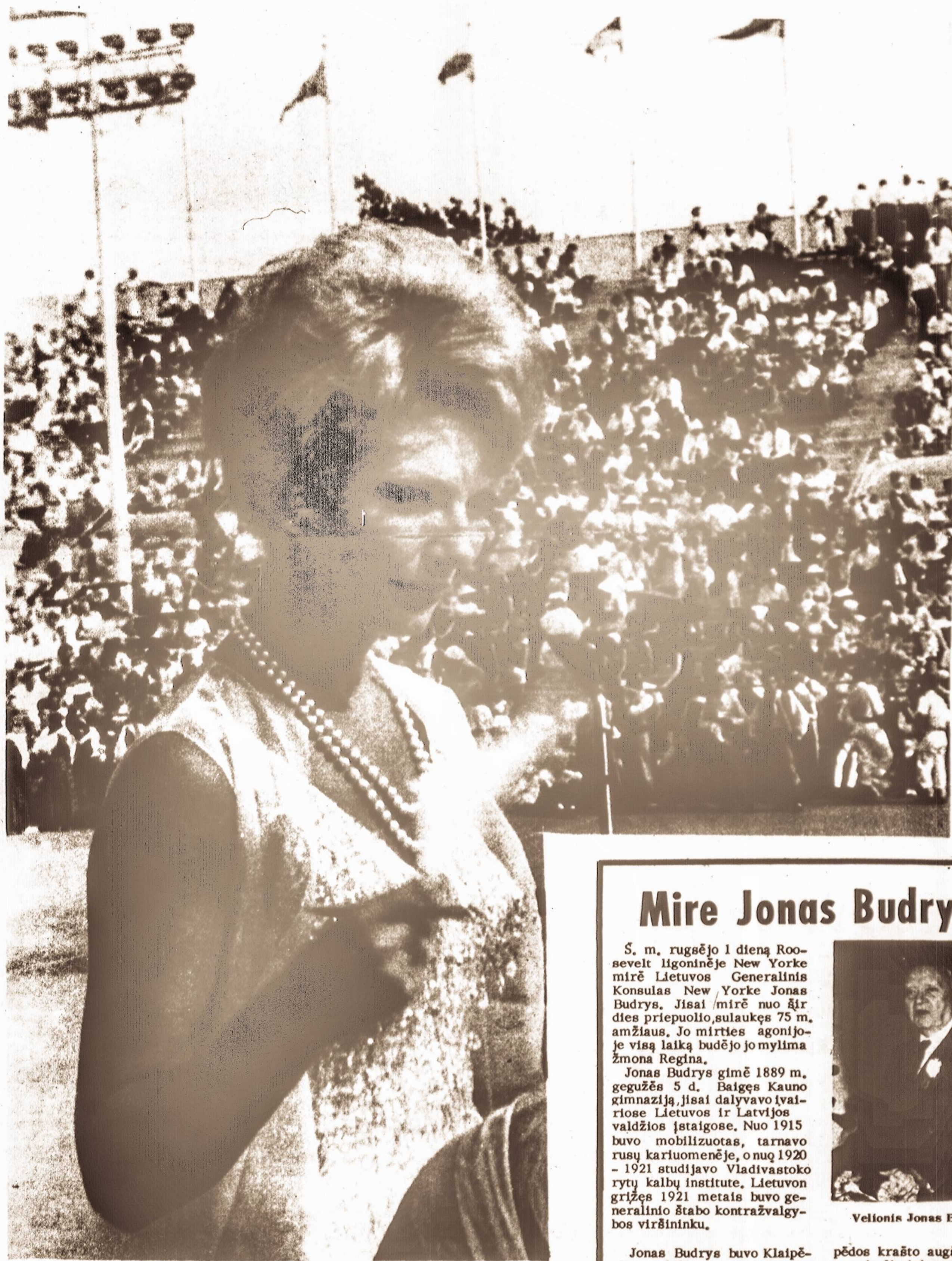
78 M. 31 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. RUGSEJO (SEPTEMBER) 10 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

ARTISTĖ RŪTA LEE-KILMONTYTĖ vadovauja Lietuvos Dienos programai Pasaulinėje Parodoje, New Yorke, rugpjūčio 23 d. Singer Bowl buvo susirinkę 16,000 Lietuvos, kurie Rūtai Lee ir programos dalyviams kėlė didžiausias ovacijas. (Plačiau 6 psl.)

S. Narkūnaitės nuotrauka

Mirė Jonas Budrys

S. m. rugsėjo 1 dieną Roosevelt ligoninėje New Yorke mirė Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke Jonas Budrys. Jisai mirė nuo širdies priepuolio, sulaukęs 75 m. amžiaus. Jo mirties agonijoje visą laiką budėjo jo mylima žmona Regina.

Jonas Budrys gimė 1889 m. gegužės 5 d. Baigęs Kauno gimnaziją, jisai dalyvavo įvairiose Lietuvos ir Latvijos valdžios įstaigose. Nuo 1915 buvo mobilizuotas, tarnavo rusų kariuomenėje, o nuo 1920 - 1921 studijavo Vladivastoko rytų kalbų institute. Lietuvon grįžęs 1921 metais buvo generalinio štabo kontražvalgybos viršininku.

Jonas Budrys buvo Klaipėdos sukilimo organizatorius ir vyriausias sukilėlių vadas. 1923 buvo paskirtas Klaipėdos sukilimo organizatorium ir vyriausiu sukilėlių vadu. 1923 m. buvo paskirtas Klai-

Vellionis Jonas Budrys

pėdos krašto augštojo Lietuvos įgaliotinio padėjėju. Nuo 1924 m. iki 1927 buvo Klaipėdos gubernatorius, paskui buvo paskirtas Lietuvos konsulu Karaliaučiuje.

Tęsiama 12 psl.

Bendruomenės santykių tarnyboje

Rugpjūčio 6 d. prezidentas Johnson telegrama paskyrė prel. Joną Balkūną į Tautinių bendruomenės santykių komitetą (National Committee for Community Relations).

Prezidentas, remdamasis Civilinių teisių 1964 m. aktu, pakvietė asmenis iš įvairių visuomenės sluoksnių sudaryti komitetą, kuris būtų patariamuoju organu Bendruomenės santykių tarnybai.

Bendruomenės santykių tarnyba yra numatyta Civilinių Teisių Akto dešimtajame skyriuje (Civil Rights Act of 1964, Title X -- The Community Relations Service). Tačiau skyrius nurodo, kad prie vyriausybės Prekybos departamentu turi būti sudaryta Bendruomenės santykių tarnyba su direktoriumi, kurį skiria pats prezidentas ketveriems metams, o Senatas patvirtina.

Tarnybos pareiga yra padėti bendruomenėms ir asmenims išsiaiškinti neaiškumus ir sunkumus, kurie atsiranda visuomenės santykiuose, diskriminuojant dėl rasės, spalvos, lyties ar religinių bei tautinių skirtumų.

Kur tik yra laužoma JAV konstitucija ar įstatymai, liečiantieji asmens laisvę,

ten Tarnyba bandys padėti bei teismo išsiaiškinti ir sutaukinti. Tarnybai padėti ir tarpininkauti bus sudaromi vietovių komitetai. Šiam darbu pradėti ir komitetų organizavimui padėti rugp. 18 d. prezidentas buvo sukvietas Washingtone (State departmento rūmuose) įvairių vietovių visuomenės vadus. Tame suvažiavime dalyvavo per 400 atstovų iš įvairių rasių, tautybių, tikybų ir profesijų. Iš lietuvių dalyvavo vienintelis atstovas prel. Jonas Balkūnas. Prezidentas jį kvietė kaip Rytų ir Centrinės Europos kilmės amerikiečių konferencijos pirmininką. Prelatas toje konferencijoje atstovauja ALŲ.

Suvažiavimas State Departmento rūmuose, West Auditorium, pradėtas 10 val. rytą. Atidarė Prekybos sekretorius Luther Hodges. Tarnybos programą pateikė prezidento paskirtas Tarnybos direktorius gub. LeRoy Collins. Bendruomenės santykių komiteto veiklą apibūdino komiteto pirmininkas Arthur Dean ir vicepirmininkai Julius Manger ir John Wheeler. Civilinių teisių aktą paaški-

no vyr. prokuroras Robert Kennedy.

Plačiau apie civilines teises ir jų įgyvendinimą kalbėjo dar Darbo sekretorius Wirtz, Švietimo komisyonierius Keppel, būty administratoriaus pavaduotojas Brownstein ir civilinių teisių komisyonieriaus padėjėjas Patterson bei vyr. prokuroro asistentas Marshall.

Po pietų, kurių metu delegatai buvo pavaišinti to paties State department 8 aukšte, visi, paskirstyti į šešias grupes, svarstė būdus kaip vietovėse organizuoti komitetus ir įgyvendinti Civilinių teisių aktą.

Po to, bendrame posėdyje priimti visų grupių sumanymai bei nutarimai. Tame posėdyje karštai pakalbėjo Kalifornijos senatorius Kuchel, Gi 5 val. autobusais visi buvo nuvežti į Baltuosius Rūmus, kur Rožių darže prez. Johnson prabilo į suvažiavusiuosius, kviesdamas visus į talką ir prašydamas komitetą bendradarbiauti su Bendruomenės santykių tarnyba. Prezidento kalba buvo perduodama per radiją ir TV.

Komitetas buvo supažindintas su prezidentu, kuris kiekvienam paspaudė ranką. Prel. J. Balkūnas buvo pristatytas kaip lietuvis ir mažųjų tautybių atstovas. Po to, iš Baltųjų Rūmų visi nuvyko į Sheraton-Carlton viešbutį, kuriame buvo valgė ir suvažiavimo pabaigą.

Civilinių teisių įstatymas teikia problemų darbdaviams

Civilinių teisių įstatymo pravedime darbdaviai, darbo unijos ir darbo agentūros turės dorotis su naujomis problemomis. Įstatymas garantuoja lygias darbo galimybes negrams ir kitoms mazumų grupėms. Jis draudžia rasinę diskriminaciją samdant, atleidžiant ar pakeliant į aukštesnę kategoriją. Darbdavys, samdydamas, be to, negali rodyti savo palankumo bet kuriai religinei grupei.

Yra tačiau kelios išimtys. Pavyzdžiui, kinų restorano savininkai turės teisę samdyti tik kinus patarnautojus. Jeigu darbdavys galės parodyti, kad jo siūlomas darbas tinka tik vyrams, jis galės duoti skelbimus, kad ieško tik vyrų šiam darbu. Tačiau jis negalės skelbti, kad nori tik baltos rasės darbuotojų ar tik protestantų.

Kai kurie darbdaviai turės sunkumų. Negras gal jaus, jog jis buvo nepriimtas į darbą, ar nepakeltas į aukštesnę kategoriją dėl savo spalvos, darbdaviui esant visai nekaltam bet kokia diskriminacija.

Pavienis darbininkas gali nusiųsti skundą į Lygių darbo galimybių komisiją, kuri yra federalinė agentūra, priverčianti klausyti įstatymo, ar pati Komisija įtrauks apkaltinimą, jeigu darbininkas to pats nepadarys. Kartais yra nelengva įrodyti, ar yra padarytas nusikaltimas ar ne, tačiau yra tikimasi, kad pasirodys visokių procedūrų ir procesų daugumos problemų sprendimui.

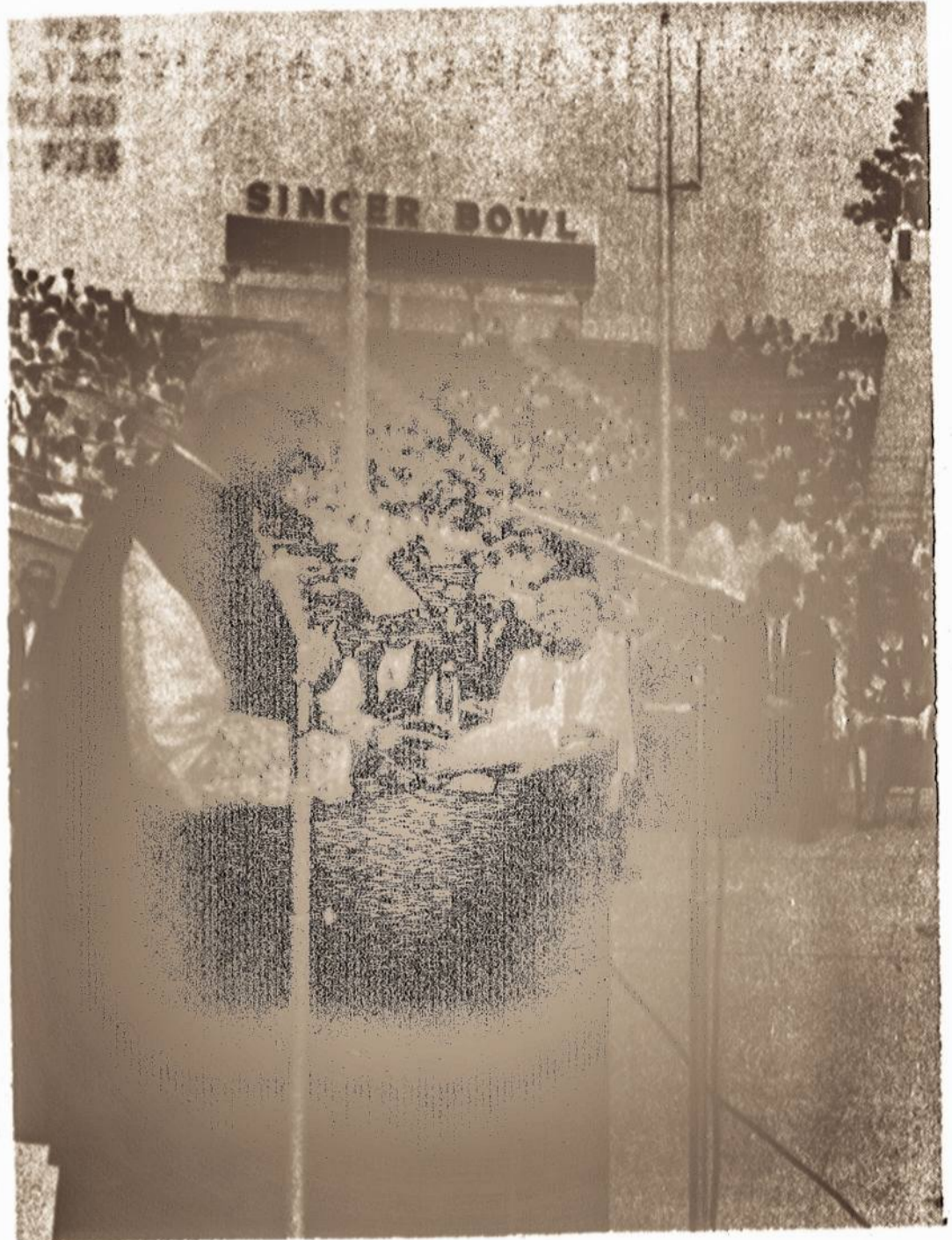
JAV turi federalinę valdžios sistemą su galomis, pasiskirsčiusiomis tarp tautinės ar federalinės valdžios ir valstybinės valdžios. Pusė iš 50 valstybių turi savo įstatymus praktikuoti teisingą samdymą. Joms bus duoti du mėnesiai reaguoti į skundą, o jeigu nereaguos, federalinė valdžia perims veiklą. Įstatymas duoda 30 dienų periodą valstybinei ir federalinei valdžiai, kad išrištų problemą tarpusavy. Jeigu to negali padaryti, tai skundas darbininko yra perduodamas teismui.

Jeif teismas sutinka su skundu, jis gali įsakyti darb-

daviui samdyti atimstą darbininką ar atgal priimti atleistą darbininką ir sumokėti jam per atleidimo laikotarpį, negautą uždarbį, ar koku nors kitoku būdu atitaisyti klaidą, jei buvo tyčia prasižengta su įstatymu.

Nors jau Kongreso priimta ir prezidento pasirašyta, tačiau įstatymo dalys eina į akciją palaipsniui. Taisyklės prieš diskriminaciją nebus taikomos per pirmus įstatymo metus. Per antrus metus tik firmos su 100 ar daugiau darbininkų bus įstatymo liečiamos. 1966 m. įstatymas bus taikomas kompanijoms su 75 darbininkais ar daugiau ir 1967 m. su daugiau negu 50 darbininkų. 1968 m. vidury visos 260.000 firmų su 25 ar daugiau darbininkų bus įstatymo liečiamos.

Rokiškio muziejuje vyks ta Kazio Remeikio ir kitų autorių medžio drožinių paroda. Viso išstatyta 123 eksponatai.

Prelatas Jonas Balkūnas Lietuvių Dienoje Pasaulinėje Parodoje. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Argentinoj

Argentinos Lietuvių Balsas rugpjūčio 20 d. rašo:

"ARGENTINOS IR BRAZILIJOS LIETUVIAI VIENYBĖJE"

Zurnalistė Salomėja Narkėliūnaitė Vienybės laidoje iš 9.7.64 skelbia paskutinius išspūdzius iš Argentinos, o liepos 16 laidoje — pradeda reportažą — Svečiuose pas Brazilijos lietuvius....

Visi nuoširdūs Argentinos lietuviai yra dėkingi žurnalistei ir ją pasikvietusiai Argentinai Lietuvių Balso Leidyklai už tokį platų ir bešališką mūsų supažindinimą su JAV lietuvių visuomene. Dabar seka Brazilija.

B. K. A.

SENIAUSIAS LAIKRAŠTIS VIENYBĖ APIE MUS

Vienybės laidoje iš 6. 8. 64 tilpo Marijos N. Tumienės (Belgrano Marytės) straipsnis — Per 30 metų neturėjom tokio laikraščio, kaip Vienybė. Savo nuoširdų straipsnį autorė užbaigia šukiu — Vienybė težydi!

Vienoje vietoje straipsnio autorė rašo:

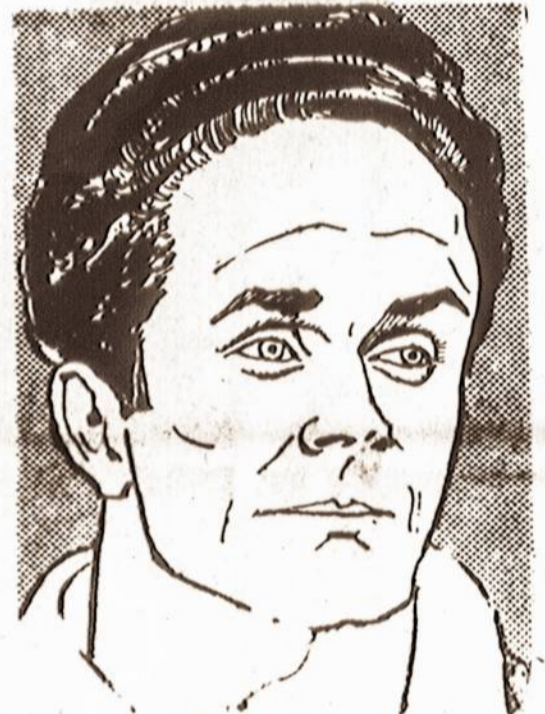
"Dar vis atsimenu tą popietę, kai gerb. Bachunas, lankydamas Buenos Aires, rodė gražius Margučio filmus... Bachunas pas mus daug knygelių pardavė ir tas įrodė, kad Argentinoje yra geri lietuviai, remia tautiečių praeivį."

Tenka patikslinti, kad gerb. J. J. Bachunas, paaukavęs A. L. Centrui 10.000 pežų, tapo ALC. Garbės Narju, o savo dovanotas knygas A. L. Centre padėjo parduoti ir visas pajamas paaukavo A. L. Centrui. Tos "smulkmenos" autorė galėjo ir nežinoti. Straipsnis papuoštas autorės paveikslu.

Toj pačioj Vienybės laidoj apie Braziliją rašo Vienybės bendradarbis Vyt. Zalatorius, sykiu su savo žmėna apsilankęs Rio de Janeiro mieste. Sykiu telpančioj jo padarytoj nuotraukoj matosi Saurusaitis, B. Aušrotas, B. Zalatorienė, I. Dubauskas, V. Aušrotienė, E. Petraitis ir buvęs Lietuvos konsulas Brazilijoje Mobergas.

Visi Vienybės straipsniai yra begaliniai aktualūs ir patrauklūs.

P. B.

VLADAS DAUKŠAS

Urugvajuje gimęs lietuviukas, apie kurį šoka milijonai. Jis laikomas vienu geriausių futbolo žaidėju pasaulyje. 1961 metais jis buvo Argentinės Independiente žaidėjas, bet Urugvajaus pirmaujanti Nacional jį vėl "atpirko". Minėtos dvi komandos rugp. 12 d. Avellanedos aikštėje kovojo už Pietų Amerikos pirmenybes, pasibaigusias argentiniečių naudai: 1 -- 0. Su Europos nugalėtoju Internacionale Independiente, kovos, o po to žais Europoje. Jeigu išėitų lygtomis, tai rugs. 23 susitikis Belgijoje.

Argentinos Lietuvių Organizaciją ir Spaudos Tarybą, savo paskutiniam posėdyje nutarė kas-met ruošti senelių paramai vakarą, kurio pelnas atiteks šilpos reikalams. Siemet šis vakaras numatomas ruošti Lietuvių parapiljos patalpose rugsėjo 5 d.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokiečiai)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

afton tours, inc.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 PLAZA 7-9595
Cable Address: Aftontours, New York

JAU PATS LAIKAS REGISTRUOTIS AFTON TOURS INC. TVARKOMAI

Ekskursijai į Lietuvą

KURI IŠ NEW YORKO SAS LEKTUVU IŠSKRENDA SPALIO 1 D. .

AFTON TOURS, Sėnios Sokoloff vadovaujama, išrūpino net 14 dienų viešnagės Lietuvoje. Ekskursija tęsis 21 dienas, pakelyje į Vilnių sustojant Copenhagoje ir Maskvoje. Grįžtant į Ameriką, porą dienų bus lankomasi Paryžiuje ar Londone.

EKSKURSIJA KAINUOJA \$1,050
Registruojantis reikia sumokėti \$100 rankpinigių.

DEL PLATESNIŲ INFORMACIJŲ PRAŠOMA KREIPTIS Į VIENYBĖ,

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* **ONUTĖ BLANDYTĖ**, sportininkė ir dainininkė iš garbiojo seserų Blandyčių kvarteto (vėliau — trio) iškėlė už mokytojo Sauliaus Jameikio. Jungtuvės įvyko rugpjūčio mėn. 22 d. šv. Kryžiaus bažnyčioje Chicagoje.

* **JONAS JASAITIS**, JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininkas, jau sudarė valdybos sąstatą. Dabar ji atrodo taip: J. Jasaitis — pirm., M. Rudienė — vicepirm., kiti nariai: Z. Dailidka, J. Jurkūnas, M. Šimkus, J. Ignatonis, J. Paštukas, V. Radžius, V. Kleiza. Ši valdyba yra labai "muzikali": jos sudėtyje randami abiejų didžiųjų muzikinių vienetų pirmininkai ir viena muzikos mecenatė.

* **LIGIJA R. SPINGYTĖ**, baigusi Pittsburgho un-tą magistro laipsniu pedagogikoje, atsikėlė gyventi Chicagą. Ji žada čia pradėti mokytojauti. Gyvendama Pittsburghe Spingytė plačiai veikia lietuviškoje veikloje, bendradarbiauja lietuvių ir amerikiečių spaudoje.

* **RŪTOS M. RAULINAITYTĖS** ir Rimvydo E. Muloko sutuoktuvės įvyko rugpjūčio mėn. 15 d. Chicagoje. Rūta yra baigusi Illinois un-tą Urbanoje "Bachelor of Science" laipsniu. Jos motina medicinos daktarė yra didelės veteranų ligoninės prie Chicagos vedėja. Jaunasis yra žinomo architekto Muloko sūnus.

* **ED. ŠULAIČIO** informacinius rašinius apie Lietuvos Dieną New Yorko pasaulinėje parodoje įdėjo plačiai skaitomas "Cicero Life" ir keli kiti Chicagos priemiesčių laikraščiai.

* **DANUTĖ IR EUGENIJUS** Derenčiai, neseniai susilaukę trejetuko (trijų naujagimių), gauna nemažą dovanų. Jų adresas: 4406 So. Campbell Ave., Chicago 29, Ill. Šiuo adresu galima nukreipti aukas jauniems tėvams ir naujagimiams.

* **VYTAUTAS IR ONUTĖ BIKULČIAI** nusipirko namus Cicero liet. kolonijoje. Taip pat čia namus įsigijo ir Vytautas ir Birutė Zalatoriai. Jie yra Vienybės bendradarbiai bei rėmėjai.

* **CHARLES UKELIS**, Bronius Ginčauskas, Juozas Kreivėnas, Vytautas Zalatorius ir kt. paskyrė Vienybei aukas, Vienybės bendradarbių — rėmėjų suvažiavimo progą.

* **VINCAS KARNOČIUS**, Stasys Ališis, Antanas Skridulis — visi iš Cicero liet. kolonijos buvo nuvykę į New Yorką ir stebėjo Lietuvos Dienos programą.

* **ALGIRDAS MODESTAVIČIUS** baigė De Paul universitetą. Studijavo biologiją ir chemiją. Tolimesnėms studijoms pasirinko Northwestern universitetą.

* **AUDRONĖ KUBILIŪTĖ**, gyvenusi Bostone, persikėlė į Chicagą. Ji ten studijavo Northeastern un-te, kuri baigė bakalaurą laipsniu matematikoje. Audronė studijuodama priklausė Akademikų Skaučių Draugovei.

* **ONA SALDUKIENĖ** (Saldukas), Midland Savings and Loan Assn. sekretorė ir išdėtininkė, 10 dienų lankėsi Vilniuje. Ji yra gimusi Amerikoje, bet vaikystėje su tėvais buvo nuvažiavusi į Lietuvą ir dabar turėjo progą prisiminti jaunystės dienų Lietuvą.

LAIMI PIRMĄ VIETĄ — J. Milerytė Illinoisaus Lietuvių prekybos rūmų golfo dienoje VIII. 19 pralenkė kitas moteris ir įvarė sviedinuką į 18-tą skylę 84 smūgiais. Dienos rengimo k-to pirmininkas F. Raudonis jai įteikia trofėją. Vyf. Zalatoriaus nuotr.

PREKYBININKAI ŽAIDĖ GOLFA

Silver Lake Country klubas rugpjūčio 19 d. buvo "užkariautas" lietuvių, kurie čia susirinko į tradicinę Lietuvių Prekybos Rūmų "Golfo Dieną". Nuo ankstyvo ryto apie 150 golfo mėgėjų bandė laimę ir sugebėjimus gražiose pievose Orland Parke, Ill., o vakare, prisidėjus dar apie 150 svečių, susibūrė į klubo pastatą vakarienei ir laimėtojų atžymėjimui.

Pasivažišius, pramogos dalyviai turėjo progą susipažinti su golfo nugalėtojais, kurie buvo įvertinti specialiomis dovanomis. Vakarienės dalyviams beplojant, dovanas gavo šie golfinkai: J. Miller — Prekybos Rūmų narių grupėje (moterų) ir CH. Macke — narių grupėje (vyrų). Nenarių grupėje atžymėjimo ženkliai atiteko: J. Barillo ir Stella Johnson. Specialūs prizai buvo įteikti: Justin Mackevičiui, Sr., Ed. Pratt ir G. Mankui.

Vakarienę sumaniai pravedė pats Rūmų pirm., dr. J. Jerome, kuris taip pat pristatė Rūmų valdybos narius, direktorius ir pramogos rengimo komiteto narius. Svečiai buvo apdovanoti įvairiomis gėrybėmis, kurios buvo suaukotos daugumoje Rūmų narių ir paskirstytos burtų keliu. Ne vienas vakaro dalyvis neišėjo tuščiomis rankomis.

Šioje pramogoje teko sutikti bene visus Lietuvos žymiuosius prekybininkus ir šiaip veikėjus. Be to, buvo ir būrys žymesniųjų lietuvių draugų kitataučių: David Healy (13-to Wardo aldermanas), John Langan (kandidatas į State Senator poziciją), Edmund Kucharski (kandidatas į Circuit Court Clerk pareigas) ir kt.

Pramogos rengimo komitetui vadovavo: Felix Raudonis, o jam talkino — Bruno Šukis, John Pachankis, Peter Wilkeliš, dr. Kazys Drangelis, Stanley Balzekas, Julius Kuzas, Frank Zogas, Ch. Macke, Antanas Valonis. Žinoma, taip pat nemažai dirbo ir Rūmų pirm., dr. Jerome. E. S.

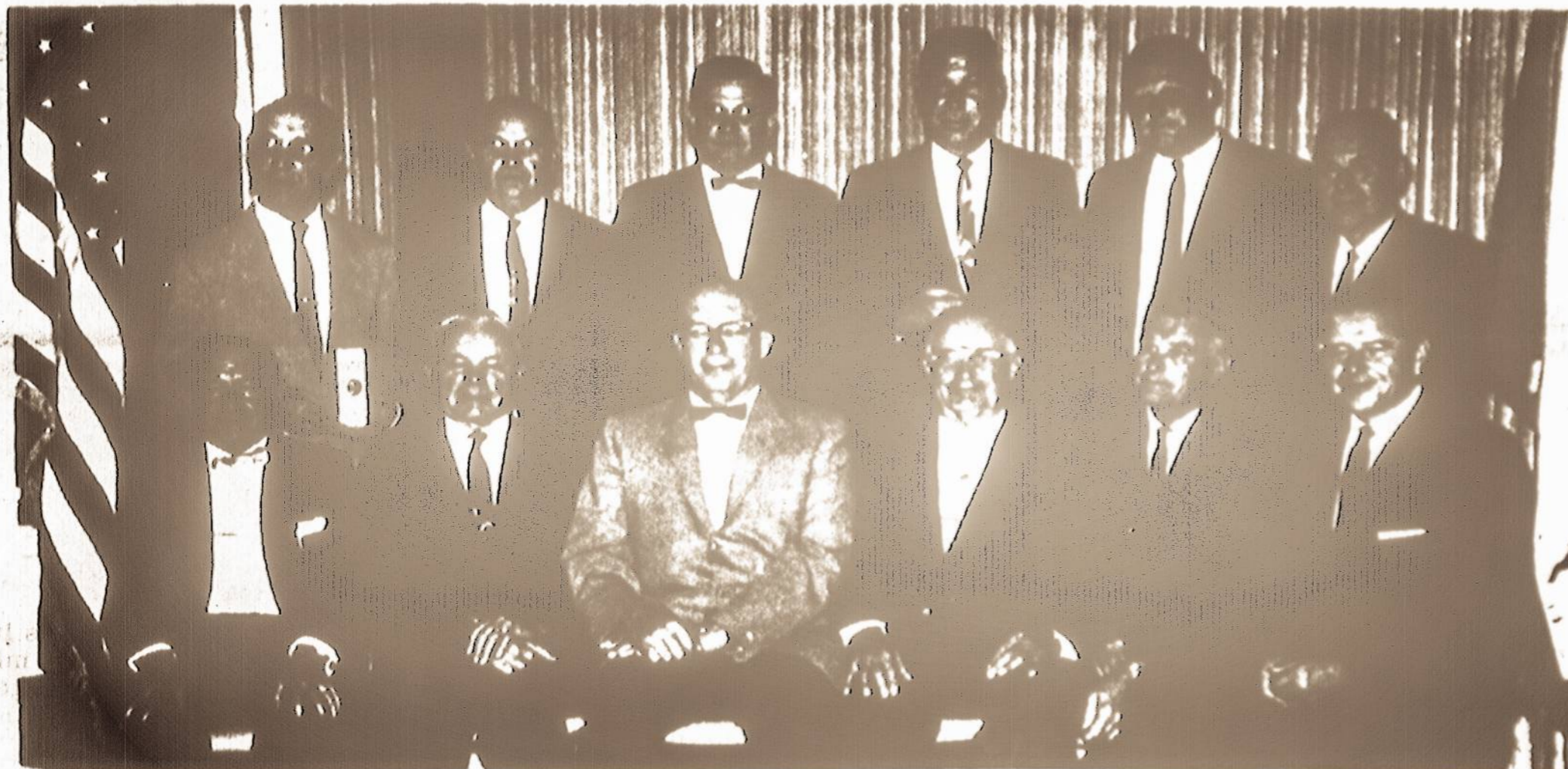
Vyf. Zalatoriaus nuotr.

Trumpai:

Gardner, Mass., Lietuvių Piliiečių klubas nutarė baigti savo gyvenimą. Pardavė namą ir nariai pasidalino pinigais. Neteko matyti aiškintimų, kas pasidalintų mūsų Milijoninio Fondo pinigus, jei ir šis ateityje, kaip Gardnerio klubas, nutartų gyvenimą baigti. Gardnerietis A. Juška lankė Vilnių ir, sako, kad pastebėjęs daug trūkumų ir baimės, Chicagietis J. Janavičius lankė Vilnių 8 dienas ir pasimatė su 51 metų nematyti broliu. Gyventojai jam atrodo nuliūdę, nes nesibūriuoja gatvėse šnekėtis.

Amerikos lietuvis, kuris turi lietuviškų knygų lentyną, nors jų nebeskaito, gerėnais negu tas, kuris net lentynos neturi!

Per šių metų pusmetį 159 Lietuvos Vyčių nariai yra parašę 18,097 įvairių laiškų amerikiečių spaudai ir politikieriams Lietuvos reikalais. Išleido \$800 pašto ženklams. Pernašė tokių laiškų parašė 23,654. Tai graži čia gimusio jaunimo veikla!

THE Tel TAYtor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

VADOVAVO GOLFO DIENAI, Illinois Lietuvių prekybos rūmų dieną VIII. 19. šiemet organizavo (sėdė iš kairės): F. Raudonis, dienos pirmininkas; S. Balzekas, rūmų finansų komiteto narys; dr. J. Jerome, ilgametis rūmų pirmininkas; A. Valonis, rūmų išdėtininkas; P. Vilkelis, dienos pirmininko pagalbininkas; A. Balūnas, rūmų vicepirmininkas. Stovi (iš k.): dr. K. Drangelis, rūmų informacijos vedėjas; J. Pachankis, dienos pirm. pagalbininkas; F. Zogas, dienos k-to narys; dr. A. Prusis, rūmų k-to narys parengimų planavimui; Ch. Macke, J. Kuzas.

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

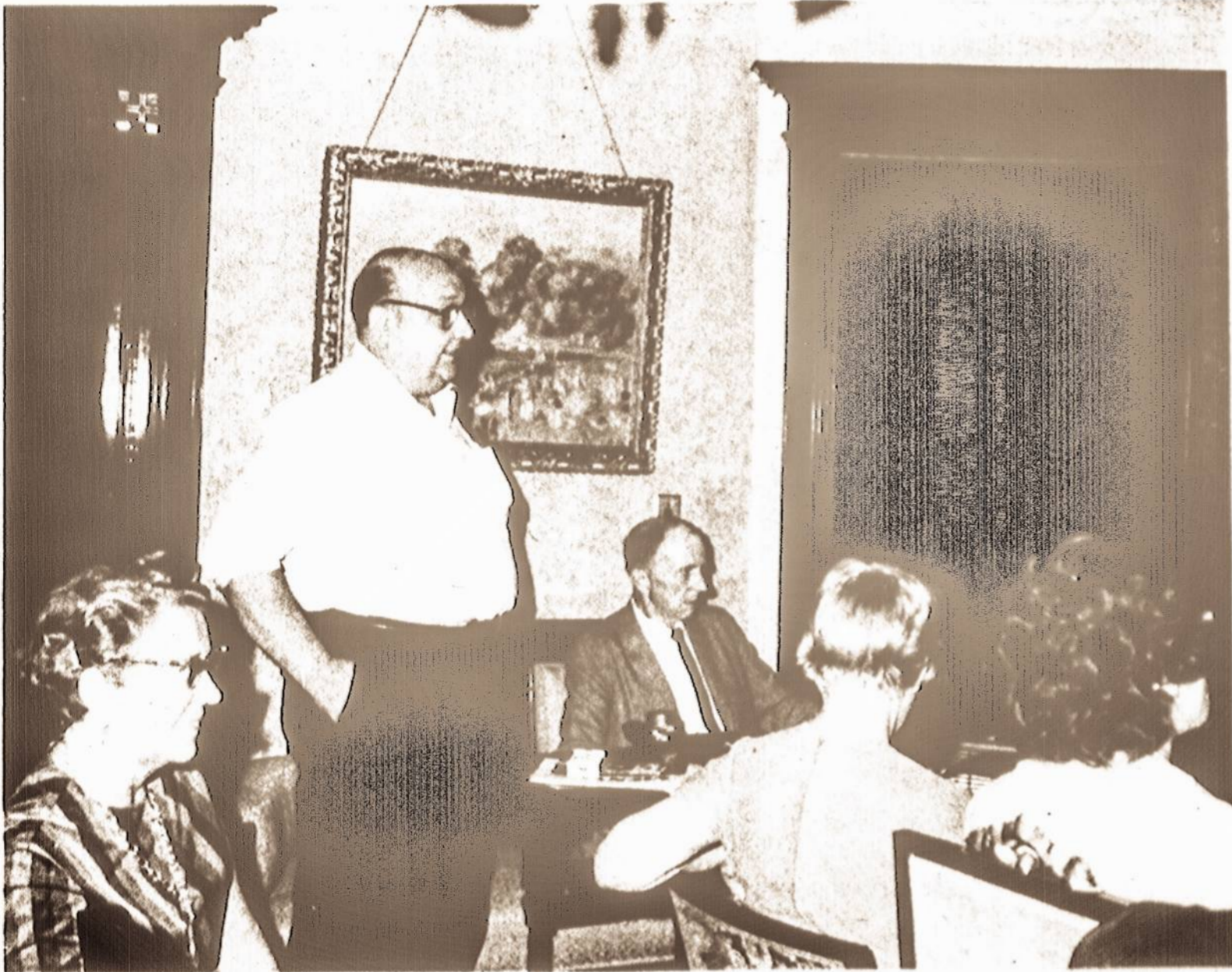
GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. WA 9-5835

Pasiekiamas: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

PETRAS LISIAUSKAS, vienas nuoširdžiausių Vieniybės rėmėjų, kalba bendradarbių suvažiavime, kuris įvyko Vieniybės patalpose rugp. 22 d. Jisai pasiūlė Vieniybės leidimo finansinėms problemoms išspręsti sudaryti bendrovę iš 10 asmenų, kurie tuojuo pat sudėtų po \$1,000. Petras Lisiauskas yra vienas iš 10 asmenų išrinktų bendrovės organizacinį komitetą. Šiuo metu jisai sėkmingai vadovauja Maspetho Lietuvių Pileičių Klubui. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Is kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

rami. Tauta gali būti rami, nes turi patikimus vadus. O vėliau pasirodė, kad tie vadai nebuvo pakankamai patikimi, kad tie vadai skandalingai nepramatė atetities, kad tie vadai iš viso turėjo per maža vadų ypatybų.

Dabar mūsų išelviškoji tauta yra visiškai rami, nes yra tikra savo tautinės kovos kilnumu ir prasmingumu. Ir mūsų išelviškoji tauta nustemba kiekvienam, kas tik tos kovos kilnumu ir prasmingumu suabejoja. Eretikų užmušti nepajėgia, tad nors pravardžiuoja išdavikais, komunistais ir t. t. Nei nebandyk ką nors įrodyti. Čia įrodyti galima tik tiek, kiek ir pirmąja meile užsidedusiam jaunuoliui įrodyti ką nors neįgiamo apie jo mylimąją. Taigi, iš čia išvedu vieną pagrindinį mūsų uždavinį -- pratinti žmones galvoti.

Iškilo labai negudrus klausimas apie išelvių ryšius su savo tauta, su tautos kamieniu. Sakau, kad tai labai negudrus klausimas, nes reiktų pirmiausia įrodyti, kad tokie ryšiai nereikalingi. Deja, tokių drąsių įrodinėtojų neatsiranda. Ne samprotavimais, bet tik emocijomis gyveną veikėjai tėvynėje temato priešus. O emigracijoje tie veikėjai tiek įsiklausė savęs pačių, kad ką kita neišgiršta, svarbiausia -- neskiria ryšių su tauta nuo kultūrinio bendravimo su priešais.

Kultūriniai ryšiai mums reikalingi su savo tauta, nes nukirstos šakos nudžiūsta ir miršta. O mes esame nukirsta šaka. Kultūriniai ryšiai mums naudingi su kiekvienu kraštu, kuriame mūsų tauta turi ar turėjo kultūrinių interesų. Gi kultūrinis bendradarbiavimas įmanomas ten, kur mus riša arba kokie interesai arba kultūros bendrumas.

Labai gaila, bet su beveik visais mūsų tėvynės kaimynais kultūrinis bendradarbiavimas yra neįmanomas dėl sunkiai suderinamų interesų, o su sovietais mes turime tik labai dalinį kultūros bendrumą.

Kai šitokias pažiūras taikome konkrečioms atvejams, tai "Vienybės" laikraštis gadina nervus ir bendradarbiavimo šalininkams ir ryšių priešams. Su komunistais bendradarbiavimo šalininkai, "Vilnius" terminu, atranda, kad "Vienybė" maišo mėšlą su medumi ir biesas žino, ko nori. Gi ryšių priešai plesu šoka kiekvieną kartą, kai tik pasidžiūglame lietuvių tautos kūryba ir laimėjimais tarybinėj santvarkoj.

Vieniybės redaktorė ir leidėja abidvi mėlai kalbasi su bolševikų pareigūnais ir nevengia jų paminėti gražiu žodžiu. Taip pat jos nevengia ir kalbų su katalikų prelatais ir su laisviniu vadais, o pamini juos irgi gražiu žodžiu. Aš manau, kad čia nėra koks "Vienybės" laikraščio taktinis žaidimas, bet tik nuoširdus ieškojimas lietuvių Lietuvoje.

Washingtono Šluvos reikale aš įžiūriu dalies mūsų visuomenės palinkimą bendradarbiavimą su lenkais ir už tą bendradarbiavimą patiems nieko negaunant, o išsižadant ir Vilniaus ir tautos istorijos. Vargu ar Lietuvos istorijoje buvo toks klastingas išdavimas, kaip šis. Ir čia matome, kaip mūsų visuomenė reikalinga ne lopšinių liūlavimo, bet kovingų būgnų trenksmo.

Kaip ir reikėjo laukti, Pranė Lapienė sukėlė didelį triukšmą, paskelbdama vieną laišką ir moraliai palaidodama to laiško autorį, tariamai vieną iš vadų. Aš laikyčiau, kad Pranės Lapienės darbas buvo pavyzdinis. Tariamieji vadai turi būti laidojami. Gamta vykdo rūšių atranką be jokio atleidimo. Mūsų tarpe tik atrankos keliu įmanomas tikrų vadų iškilimas.

Senovėje buvo tokių liūdny laikų, kai nebuvo nei nacionalizmo nei komunizmo. O tautos ir tada gyveno, kūrė vertybes. Ir lietuvių tauta gyveno ir kūrė. Mes savinamės istoriją ir kukliai pamirštame, kad kokiam XV amžiuje bajorai mūsų protėvius valstiečius vadino šuns krauju (taip Jonas Długošius išsireiškia rašte apie Žygimantą Kestutaitį). Tad kaip tada nežinojo niekas, kam teks tautos vėliavą nešti XX amžiuje, taip ir mes nieko nežinome apie ateities vėliavų nešėjus. Gal tautos gyvens be nacionalizmo ir be komunizmo ar gal tik vienoje iš šių sistemų. Apsirinka kiekvienas, kas tariasi šią ateitį numatęs.

Suprantama, mūsų jėgos per silpnos tautos likimui vairuoti. Išelviųje nėra tokių jėgų, kurios pajėgtų vairuoti tautos likimą. Tačiau mes esame pajėgūs savo tautai tarnauti.

Ne biesas žino, ko mes norime, mes patys žinome. Mes turime rinkti medų savo krašto aviliumi. O tiems, kur mus įtaria esant komunizmo tarnyboje, tiems neturiu ko pasakyti, nes labiausiai kurčias yra tas, kas nenori girdėti.

Zmonės žemėje taip dauginasi, kad net baisu. Bet mūsų lietuvių tauta nedidėja. Mūsų žemių trečdalis pavirto į Ostpreusen ir į Kaliningrado rusišką sritį. Kitas mūsų žemių trečdalis paskendo slavų jūroj. Liko tik trečdalis ploto, jau ir to ploto brolių rusų užvaldyto. O ir to trečdalis daugiau kaip trečdalis nuskendo Vakarų vandenynuose, arba baigia skęsti. Mala likimo girnos. Jau mūsų liko nepilni trys milijonai, o likimo girnos dar nesiliauja sukusios.

Kare kareivis neklausia, ar bus laimėtas karas. Kareivis karauja. Mes neprivalome klausinėti, bet privalome viską padaryti, kad tos prakeiktosios girnos mūsų tautai neužtų kapų rimtimi.

Mūsų "Vienybės" laikraštis siekia įtikinti geros valios žmones, kad tautinės vertybės turi būti valomos nuo atsiktinių priemaišų. Už tai "Vienybės" likimas ir gyvenimo klausimas nėra vien to laikraščio leidėjų interesas. "Vienybės" gyvenimas ir pasisekimas yra drauge ir didelis mūsų tautinis laimėjimas vis-tiek, ar šiuo metu tai kam suprantama, ar nesuprantama. Padarykime viską, kad šis laikraštis gyvuotų ir kad visų lietuvių vienybės idėja augtų, stiprėtų ir kad su ta idėja ateity gyvuotų didinga ir graži mūsų tėvynė, mūsų brangiausioji Lietuva!

IS VIENYBES PRAEITIS

VIENYBĖS BENDRADARBIŲ SUVAŽIAVIMO PROGA

Prisiminus visą eilę Amerikos lietuvių, kurie per 78 metus Vienibę įvairiai turtino, prisiminus jos leidėjus ir redaktorius, išskyla ne jų žmogiškos silpnybės, nuo kurių juk nei vienas mūsų nėra laisvas, bet noras visa širdimi sušukti: Kokie puikūs tai buvo lietuviai! Kaip garbingai jie ėjo svetimame krašte, kuriame įsipilietino! Kaip nesunku būdavo -- ir tebėra doram lietuviui į jų greitas įsijungti!

Kur sėmė energijos ir troškimų? Be abejo, iš kilniausio žmogiškojo jausmo -- iš meilės -- iš meilės lietuvių kalbai, savo tėvynei ir lietuvių tautai. Jų vidų, tarytum, vis šildė amžinoji mūsų prabočių šventoji ugnelė, kuriai pakūrustyti-išlaikyti, kaip žinoma, reikalinga pačių doriausių rankų.

Esu nesykį vartęs, kaip velionis Juozas Tysliava, Vieniybės komplektus. Nuo 1912 metų ir mano ten vardas nesykį minimas. Visko tuose komplektuose rasime, bet daugiausia rasime to, kas lietuvių širdžiai malonu ir girtina.

Vieniybės 25 metų jubiliejaus proga, redaktorius J. O. Širvydas pareiškė: "Vienybė ne tuščioms lietuvių pasaulyje gimė. Kiekviena jos gyvenimo savaitė atžymėta kokiu nors naudinga darbu, kokiu nors žingsniu pirmyn su broliais Amerikos lietuviais. Josios puslapiuose šviečia amžinai gyva lietuvių dvasia, plaka lietuviška širdis, kultūros keliu vis aukščiau kopdama sykiu su kitomis tautomis."

Taip buvo 25-tą jubiliejų minint. Taip buvo, kai Juozas Tysliava su vienybininkais minėjo 50 metų sukaktį 1936 metais. Taip buvo, kai Tysliava ir žmona Valerija minėjo Vieniybės deimantinį jubiliejų 1961 metais.

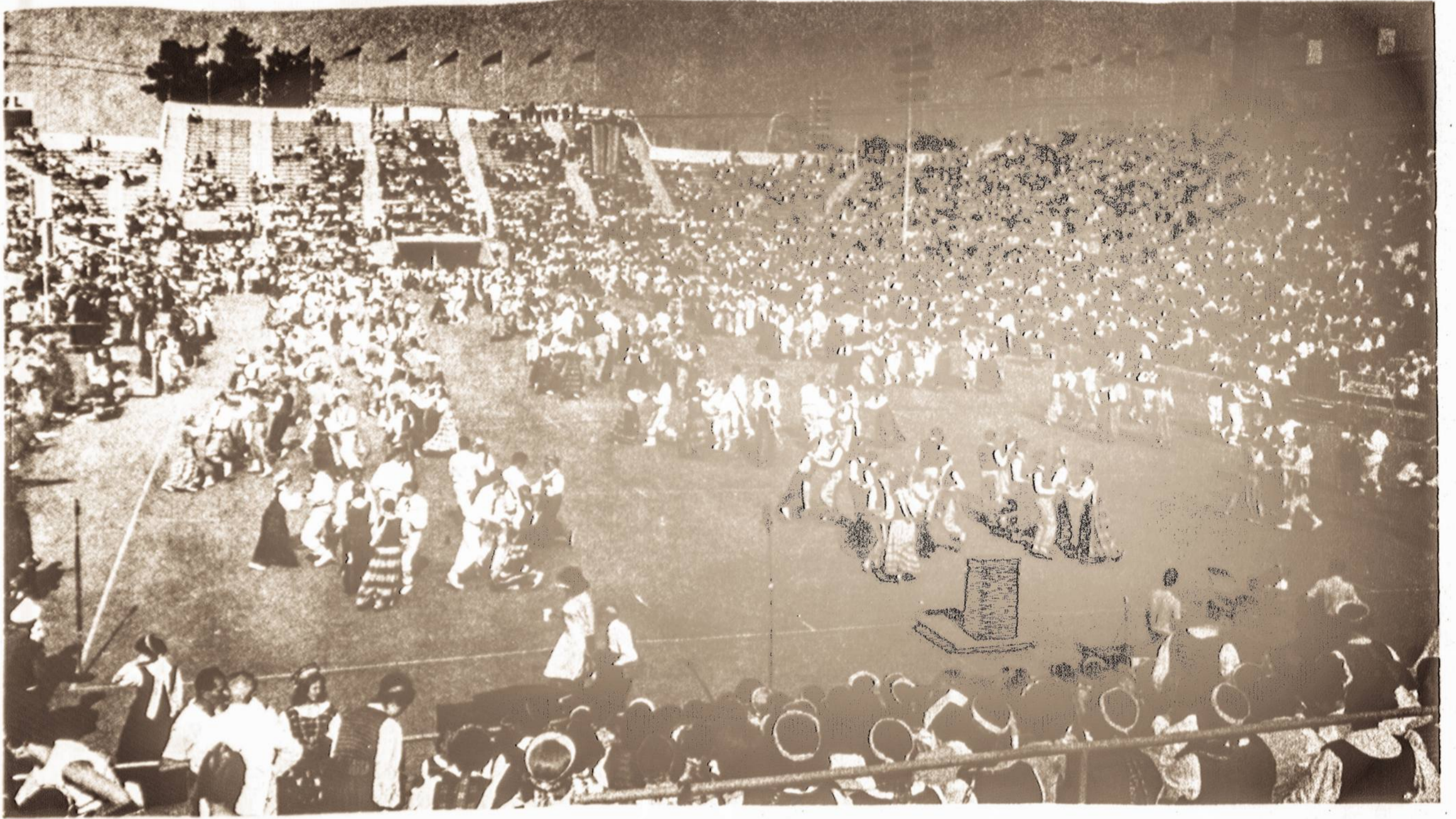
Susirinkę šiandien Vieniybės draugai prie jos dabartinio aukuro -- Vieniybės namo, kuriame saugomi jos 78 metų komplektai -- pagerbkime visus mūsų anuos pranešėjus išskilmingu, garbės žodžio pažadu: tęsti tą brangų tautinį palikimą iki paskutiniųjų! Vaidandą, kurioje Vieniybė sustotų ėjus, Amerikos lietuviams sustotų švietusi amžinai gyva lietuvių dvasia, nebeplaktų lietuviška širdis. Tiesa, kai kurį laiką dar gal eity lietuvių laikraščiai ir gyventų labai puikių tėvynainių, bet -- nebebutų plačių liberalinių pažiūrų tautinės minties židinio. Likty tik nuo partijų ar srovių užkime balsai, auklėjantieji vienokio ar kitokio kreivumo lietuvių.

vytautas širvydas

J. Kreivėnas, lietuvių vargonininkų suvažiavime perrinktas žurnalo Muzikos Žinių redaktorium, sveikinasi su K. B. Kriaučiūnu, seniausiu choristu, kuris dalyvavo lietuvių Dienos programoje Pasaulinėje parodoje. Jiedu dalyvavo ir Vieniybės bendradarbių suvažiavime rugpiūčio 22 d. Vieniybės bendradarbis J. Kreivėnas dažniausiai rašo muzikinėmis temomis.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Bendras Lietuvių Dienos vaizdas Pasaulinės Parodos Singer Bowl New Yorke, rugpjūčio 23 d.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Lietuvių Diena Pasaulinėje Parodoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Staurės Amerikos lietuviai įrodė savo gajumą gausiu programos dalyvių ir jos stebėtojų būriu Lietuvos Dienoje Pasaulinės Parodos Singer Bowl patalpose. Rugpjūčio mėn. 23 d. čia sugužėjo apie 1,800 dainininkų bei šokėjų ir apie 16,000 publikos.

Nė karšta saulė, nė pradėję kristi lietaus lašai neišgąsdino žiūrovų, o lėktuvų garsai ir pašalinis trukšmas iš kitų paviljonų neįstengė

visai prislopinti Lietuviškos dainos žodžių ir tautinių šokių melodijos.

Kuomet St. Peters mokyklos mokinių orkestras iš Bostono įžygiavo į Singer Bowl, o jį pasekė Dariaus-Girėno posto vėltavnešiai, dirigantai, dainininkai ir šokėjai (dideli bei maži), ne vienam lietuviui pradėjo stipriau plakti širdis, matant šią gražią lietuviškos veiklos demonstraciją.

Eisenoje matėsi dešimtys dainininkų ir šokėjų grupių,

daugumoje iš New Yorke ir artimesnių New Yorkui liet. kolonijų, nors netrūko atstovų ir iš toliau -- Los Angeles, Toronto, Chicagos, Detroito. Šį kartą gausiai buvo atstovaujami lietuvių parapijų chorai, kuriuos labai retai matydavome ankštesnėse lietuvių šventėse.

KALBOS PRIEŠ DAINAS

Programos įžangoje, kaip paprastai, turėjo progą pasireikšti kalbėtojai; Lietuvos atstovas Washingtono Juozas Kajeckas ir senatorius iš

New Yorke Kenneth B. Keating. Pirmasis lyriškumu persunktoje kalboje -- pirma lietuviškai, paskui -- angliškai išsakė sentimentą Lietuvos laisvės kovai, kuri, kalbėtojo nuomone, bus vainikuota laimėjimu.

Sen. Keatingas, geras lietuvių draugas ir politikas, užtvirtino lietuvių troškimą Nepriklausomos Lietuvos stekimę ir pažadėjo nebūti pasyviu šiame fronte. Savo kalbą senatorius baigė lietuvišku sakiniu -- Tegyvuoja laisva Lietuva! Senatorius, kuris veda sunkią kovą dėl

perrinkimo į tą patį postą, tuoj išskubėjo kitur ieškoti sau draugų šių metų balsavimuose.

Programos vedėjas prof. Jokūbas Stukas savo pradiniam žodyje nurodė, jog šia Lietuvos Diena norima pareikšti protestą prieš Lietuvos pavergėjus. Nors Singer Bowl paviljono vadovybė perspėjo programos metu susilaikyti nuo politinės propagandos, tiek pats Stukas tiek kiti kalbėtojai, sugėbėjo į savo kalbas įterpti aštresnių žodžių komunistų adresu.

RŪTA LEE TRAUKIA KAIP MAGNETAS

Publika bene šilčiausiai priėmė meninės dalies vadovę aktorę Rūtą Lee-Kilmonytę, kuri buvo susirinkusiųjų dėmesio centre. Jos pasirodymą čia užfiksavo tūkstančiai foto aparatų ir autografų medžiotojai neleido jai pailsėti. Ji savo maloniū balsu ir grakščia laikysena puikiai atliko jai patikėtą pareigą. Buvo galima pasidžiaugti aktorės vis gerėjančia lietuviška tarsena ir didėjančiu noru bendradarbiauti su savo tautiečiais.

Meninė programa buvo pradėta tautiniais šokiais. Pačiu pirmuoju numeriu buvo Sustas. Kai kurie stebėtojai šypsodamiesi pareiškė, jog Sustas yra kilęs nuo žodžio "šutinti", kas pilnai atitiko labai karštos saulės spindulius, negailestingai rėžusius visos programos metu. Po to dar buvo Subatėlė, o tada prabilo choras, diriguojamas Vaclovo Verikaičio. Ir maždaug 3 valandas -- choras ir šokėjai pakaitomis pildė programą. Taip pat keitėsi dirigantai ir žiūrovų veidai. Vieni, kiek pavargę, išėjo atsigalvavimo priemonių ieškoti, jų vietas užėmė kiti, nors iki programos pabaigos žiūrovų skaičius jau buvo gerokai sumažėjęs.

SVEIKINIMAI IR SVEČIAI

Programą uždarė prof. Stukas su tradicinėmis padėkomis ir kai kurių sveikinimų ar sveikinusiųjų pvardžių perskaitymu. Programos metu visus maloniai nutelkė bene žymiausia Amerikoje lietuvaitė -- Bobo Rockefeller.

Tęsiama 7 pusl.

Vienybės redaktorius Chicagoje Edvardas Šulaitis susipažįsta su aktore Rūta Lee. Toliau Tėvynės redaktorius A. Sodaitis.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

V I E N Y B Ę

ENGLISH SECTION

BROOKLYN, N. Y., September 10, 1964

TWENTY CENTS

"BEGIN HERE"

By JANUS DI TURNO

Peon. Pampas. Quabache. Patron. Capataz.

These are words one is not likely to find in any Lithuanian dictionary.

Paysandu. Cordoba. Niteroi. Bahia. Valdivia. Avellaneda. Medellin.

To most of us these are exotic names of far-away exotic places we hope to visit some day. To make the list more complete let's throw in Johannesburg, Tananrive, Adelaide, and turn all this into a global tour which would also include Liverpool, Glasgow and Christchurch.

It is a pity that most of these places, names and terms are not as familiar to us as Pittsburgh, Pa., Lewiston, Maine and a good old-fashioned picnic. They should be full of meaning to us. It is a pity, too, that when we down our scotch and soda, drink our cup of Brazilian coffee, admire a marble statue, or wear a South American nutria fur coat we are seldom, if ever, aware that there may have been Lithuanian ingenuity and effort involved, somewhere, in creating the product or getting it to us to enjoy.

This is a tribute to the members of the forgotten fourth of the Lithuanian nation who did not end their odyssey in either New York, Chicago, or Montreal. They represent a vast panorama of every kind of human experience imagination can conceive, from distinction in statecraft to bondage bordering on serfdom. Only a poem of epic proportions could begin to tell their story. Our village "bernas" and "mergele" have travelled far and wide.

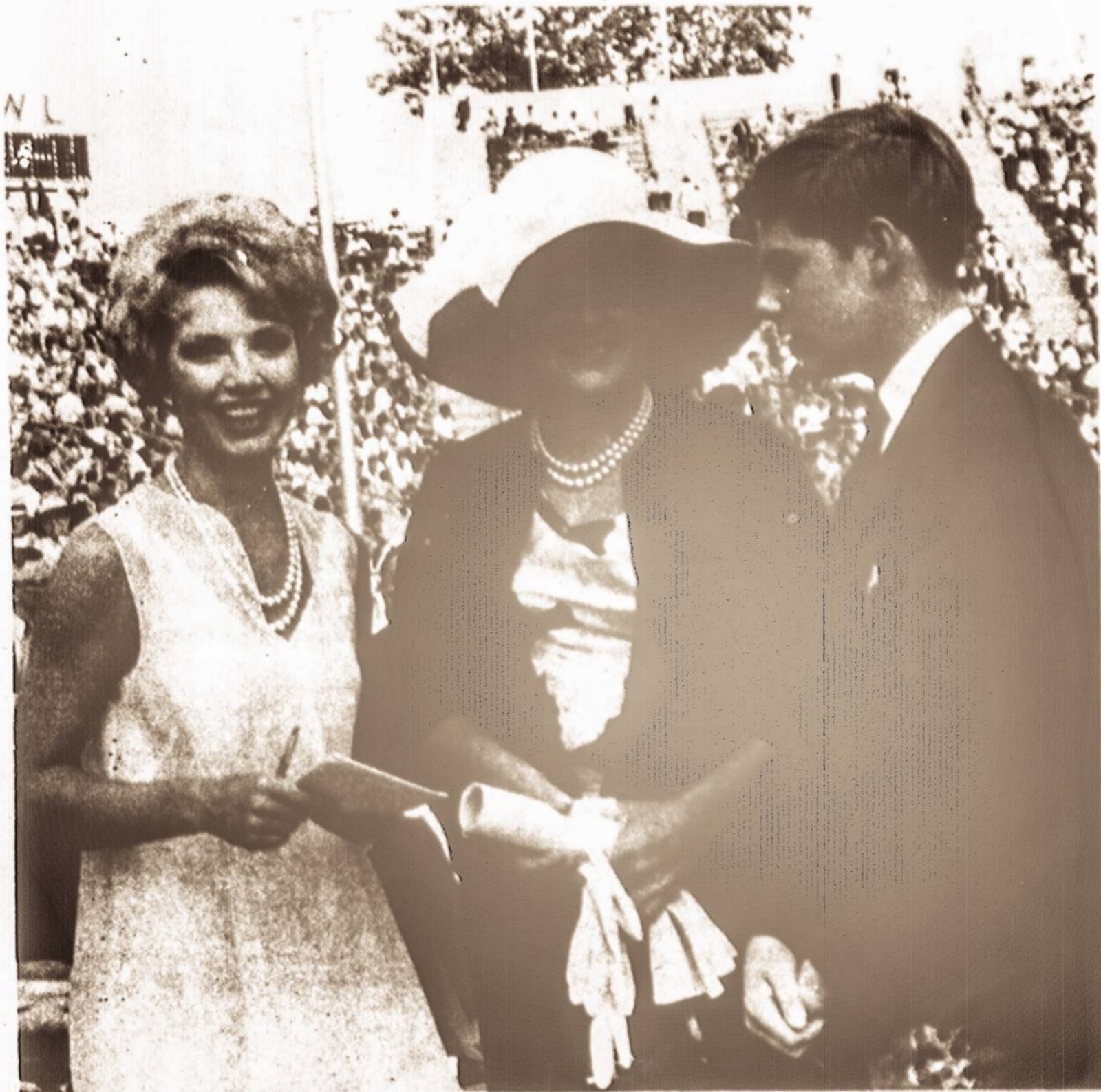
Aftermaths of World War One, and then Two, dumped hundreds or thousands of them on the wild frontiers of Canada, the jungles of Brazil, the pampas of Argentina and the wide wastes of Australia, to begin life totally from scratch. This applied particularly to the World War One migrant crop. In climates that were suffocatingly hot, unendurably cold, or blindingly dusty, they worked in holds of ships, battled jungle growth to clear land, slaughtered cattle, felled trees and built roads where not even cow paths had existed before. They ate strange foods that filled stomachs but revolted tastes, and slept tandem in shacks pounded together from flattened tin cans over ground, likely as not infested with giant economy-sized vermin. In obscure little known corners of Brazil, Argentina, Venezuela some still live that way.

What is astonishing is that not merely the upper levels of educated Lithuanian newcomers made their marks in the life of their new and strange homelands, but that even the humble emigrants did so. They had to do this against odds of rigidly stratified social systems, against strange and incomprehensible customs and traditions, against language barriers, against local resentments, and against no-holds-barred battles for the survival of the fittest. In many a romantic, far-away place, a former village hand now turned peon - the lowest man on the totem pole - was expected to stay at the bottom of the heap and enjoy his lot, and so were his descendants. If his fate was to fell quabacho trees in some Brazilian or Argentine jungle to produce tannic acid for American shoe factories, he was supposed to do that until his dying day. He was not welcome to enjoy social mobility.

Pioneering adventuresomeness, hardships and misery of appalling proportions has not been the fate of all Lithuanian emigrants scattered throughout this globe. Geography, time and circumstances have favored some; but it has been the lot of enough of them to make one gasp in admiration at the fact that they have managed to conquer despair, to build families, to establish organizations, to sustain community life and to add new textures to their homeland traditions and bonds of common origin.

When we gathered recently at the World's Fair to mark Lithuania Day, we took the occasion to send admiring salutes of kinship to Rio de Janeiro, to Buenos Aires, Caracas, Montevideo and to countless other addresses throughout the world, wherever the Lithuanian language is heard. We find there much to admire, to copy and to excite one's imagination. In many of them the Lithuanian voice is heard loud and clear, in its adaptability, endurance and ability to add constructively to the cultures and nations wherever it has been welcomed.

Is it too much to hope that if and when the World's Fair marks a similar Day next year, it could be made into a world-wide occasion for Lithuanians to come together from everywhere to tell the moving story of their Global Diaspora, and what they have done for themselves and for others? That could be a majestic event.

Cinema and TV star Ruta Lee, Bobo Rockefeller, and her son Winnie now 15 years of age, at the Lithuania Day Festival in New York on August 23rd. Mrs. Rockefeller plans to visit Lithuania with her son next year. Photo by Valerie Tysliava

Lithuania Day at the World's Fair

Never before was the amphitheater of the World's Fair Singer Bowl jammed with so many spectators nor its arena alive with such multitudes of performers. Lithuania Day at the Fair was a spectacular success.

Officials of the World's Fair announced that no previous groups entertainment at the Bowl was as impressive as the Lithuanians'. Senator Kenneth Keating declared in his address that, of all the nationality day events at the Fair he had attended, he had never witnessed so stirring a dedication to the spirit of freedom and worship.

Lithuania Day was not just a magnificent spectacle. Some 16,000 Lithuanians inundated the amphitheater like armies gathering from different cities in the United States and Canada. Over 700 folk dancers and 1000 choristers marched into the arena in a steady, relentless pulsating flow, like victory-minded gladiators. Their costumes as multi-colored as their too often conflicting opinions, they manifested a bold solidarity of spirit - a fantastic unity of purpose.

NO PAVILION - AN IRONY

We Lithuanians have no pavilion of our own: ironically, the Iron Curtain has projected its presence into the 1964 World's Fair. Still more ironically, on Lithuania Day

under the hot threatening sky, we erected - by spirit alone - a pavilion of our own. It was a spiritual pavilion, larger than life - of Michelangelo proportions, like "The Pieta", rich with intimations of Lithuania's resurrection. That enourmous invisible structure rose, welded by the unity of our choruses, dancers and spectators. It encompassed the past and foreshadowed the future with every national costume, dance and song representing a gem of Lithuania's life and spirit.

MASS BY BISHOP BRIZGYS

Mass was offered by the exiled Auxiliary Bishop Vincentas Brizgys of Kaunas. Msgr. Jonas Balkūnas who spoke of the freedom fighters who died for Lithuania, said, "It is this spirit, this resistance that we must help keep alive by our moral and spiritual weapons, by the unceasing cry of protest, the anger of free men beholding tyranny. We Americans are the hope of captive Lithuania who looks to us as 'the citadel of freedom.' This is the destiny committed to us by history, and we must be worthy of it. This is our birthright and our glorious heritage."

OUR GRATITUDE - OUR ADMIRATION

We cannot thank enough every individual from the ti-

niest child who danced, to the oldest Lithuanian who marched - all making Lithuania Day a success.

How can we thank everyone adequately? --

The indetatigable members of the World's Fair Committee who worked so many months, wrestling with seemingly hopeless problems...

The choruses and dance groups which spent countless hours perfecting their contributions at rehearsals...

The coordinators of the choruses and dance groups who made the final spectacle so extraordinary...

THEIR CONTRIBUTIONS TO LITHUANIA...

Our TV and cinema star Ruta Lee, Mistress of Ceremonies who, with such verve and warmth, communicated to us the significance of each dance... Even the overhead planes and helicopters whose roar drowned out most speakers seemed quieter when Ruta Lee was talking to us. And, above all, our distinguished guests whose presence added so much to our Festival...

English Vienybe plans to express its gratitude in future issues by a column in which our Festival workers will be introduced personally to our readers. Their contributions to the survival of Lithuania do not stop with the World's Fair.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886,

is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: Applegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava; Editor: Salomeja Narkeliunaite; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

WE MOURN JONAS BUDRYS LITHUANIAN CONSUL - GENERAL

Jonas Budrys, a heart attack victim at 75, was appointed Consul-general in 1936 by the Free Government of Lithuania.

When the Soviet Union annexed Lithuania and the neighboring Baltic states of Estonia and Latvia in June, 1940, Mr. Budrys refused to turn over his records and consular functions to the Soviet consul general in New York. He continued as a representative of the independent regime.

He was an officer in the Imperial Russian army in World War I in the Far East. He attended the Vladivostok Institute of Eastern Languages and returned to Lithuania when it proclaimed its independence in 1918. He was a colonel in the military intelligence bureau.

Voice of Oppressed Lithuanians

To the English Editor of Vieniybė:

I presume that you must receive various types of articles and items from your English-reading subscribers.

Without imposing upon your time and work, I thought that you might be interested in an article that I had sent to the Boston Sunday Globe which published it on July 12, 1964 under the title "Voice of Oppressed Lithuanians."

Appreciating and understanding the interests of the American public I thought that in behalf of Lithuania one might get some favorable publicity for Lithuania when the Lithuanian crew was victorious and was mentioned as a Lithuanian crew at the Henley races. Apparently, it caught the eye of the editor as the article was given prominent publicity.

Realizing how little liberty the people of the Baltic States have had since 1939, it is almost a miracle when the outside world hears about the accomplishments and the spirit of Lithuania. It is from such reports of international events as yours that one can

see the laying of a foundation towards world peace with justice and fairness to all,
ANTHONY O. SHALLNA,
Boston, Mass.

To the Editor - As a Cornellian, I would like to commend the Boston Globe for its accurate and fair report of the "First Crimson Loss in Henley Regatta" to a "big, strong Soviet crew from Lithuania..."

In your report of that crew race at Henley, England, you not only attracted the attention of Harvard alumni but also of freedom-loving Americans.

How many of us know that the Lithuanian athletes must participate under the insignia of the Soviets?

The Lithuanians - with a living language which is a key to the study of philology and a civilization that dates prior to the discovery of America - have been denied independence and have been oppressed by communism while new nations of Africa have been getting recognition, complete independence and support.

ROUNDTABLE TALKS

WITH YOUR EDITOR

Dear DEJ:

What is wrong with Lithuanian boys? Since this may be quite a question, here's my reason for asking it. I recently met a certain boy whom I hadn't seen in years. He wasn't fat and stupid any more. He'd grown up and was really good looking. We got along so well and he seemed to like me very much. At dances, he kept dancing with nobody else but me. I liked this boy.

Two weeks later I saw him again. He was very nice and paid a lot of attention to me. Then, two minutes later, he went off with another girl and spent the whole evening dancing with her. It made me feel like a soggy old dishrag.

I've talked with other Lithuanian girls about this and I find that this is how Lithuanian boys act all the time. They lead a girl on, then suddenly stop paying attention

to her. Since I've dated mainly American boys who either like you or don't care about you -- but remain honest and on the level -- I find this playboy characteristic of Lithuanian boys odd. And distressing.

I've been told that they don't have a way of telephoning girls. And they don't usually take you out on dates like American boys. My Lithuanian girlfriends tell me they come to parties at your house, -- but they gobble food and guzzle soft drinks and end up acting as if you were a stranger.

This whole experience has left me terribly depressed. I really want to find out why these boys -- mine and my friends' -- are the way they are. Until I do, I remain very - Lovesick and Forlorn

Dear Lovesick and Forlorn,

A book could be written about the complexities of

Senator Kenneth B. Keating (second from right) at the Lithuania Day ceremonies on August 23rd at the World's Fair Singer Bowl. The event was attended by 16,000 Lithuanians. Standing from left: Jokūbas J. Stukas, Mrs. J. Matulaitis, Dr. P. Vileišis, J. Andėnas, Senator Keating and Lithuania's Charge d' Affaires in Washington J. Kajeckas. Photo by Valerie Tysliava

Nationalistic pride - our downfall?

DEMIE JONAITIS

A WARNING THAT SHOCKS

Pope Paul VI warned the world this summer that nationalistic pride constitutes a threat to world peace. To us Lithuanians, such a warning comes as a shock, particularly at this time when our nationalistic pride has made Lithuania Day at the World's Fair such a success.

The Pope declared: "New symptoms are noted of a re-growth of divisions and oppositions between peoples, between the various races and different cultures. This spirit of division is guided by nationalistic pride, by prestige politics, the armaments race, social and economic antagonisms."

A LOOK AT OURSELVES

None of our Lithuanian groups in the United States is as concerned with the freedom of "occupied" Lithuania as our D. P.'s, Lithuanians in exile. Let us examine the record and see if their nationalistic pride is a dangerous weapon of divisiveness and potential destruction.

This summer at the Franciscan resort in Kennebunkport, Maine, where the guests are practically all Lithuanian, several "old timers" protested the national divisiveness in evidence socially. The D. P.'s, seated at dinner with old time Lithuanians, pointedly discouraged communication. Meeting the old timers on the beach or in town, they snubbed them -- with never a nod of recognition. The D. P.'s consider themselves "pure" Lithuanians, socially and culturally superior to the mong-

your problem. I suggest, since the question is so important, that we present it to our readers and, in the next issue, share the experiences of other girls like yourself -- and then begin to analyze the whole problem.

rel Americanized Lithuanians.

A LOOK AT OUR CHILDREN

The children of D. P.'s extend this sense of superiority into their relationships with the children of the old timers. They are proud that they speak more fluent Lithuanian and they are more "cultura-minded". They are proud their dance groups wear authentic national costumes which cost about \$150 apiece, whereas the old timers wear "fake" home-made creations of material bought in Macy's. Is this patriotism?

A LOOK AT OUR CATHOLICS

Nationalistic pride extends, also, into the catholicism of the D. P.'s. In American-Lithuanian Catholic parishes, D. P.'s want the old timers segregated. On several occasions they have demanded that Sundays a special Mass with a sermon geared to "intellectual minds" be allotted to a D. P. congregation. This is Catholicism?

A LOOK AT ALL

Rejected and infuriated, the old timers are no better as Catholics. They are antagonistic toward the DP's. During Communion in church, both the old and new groups kneel at the rail to be spiritually unified by the body of Christ; then they walk out of church, forever enemies.

A LOOK BEHIND THE IRON CURTAIN

The attitude of these two Lithuanian types towards their people behind the Iron Curtain is perverted by a similar narcissistic illogic. They cringe with anger at pictures of new apartments rising in Kaunas or of stupendous Folk Song Festivals in Vilnius. They are not happy that their people behind the Iron Curtain are permit-

ted to enjoy a Folk Song Festival or that some of them will at last live in new apartments of their own. "Nationalistic pride" spurs them on to destructive attitudes.

MUST CATHOLICS LOOK?

This summer we asked a charming Lithuanian American-born young lady, "You're planning to see the world? How about visiting Lithuania?" She snapped explosively, "I wouldn't give those communists the pleasure of thinking I'm interested in what they're doing over there..." Is the Iron Curtain so black that it blinds us to the people behind it? Is the Iron Curtain so tough it can not be torn down by the mind and spirit?

LITHUANIAN COOKERY

MEAD

Ancient Recipe

2 quarts honey
5 gallons water
1/2 lb. hops -- yeast
1 slice bread

Measure and pour exactly half of the honey and water into a large kettle. Using a stick, mark the distance from the top of the kettle to the surface of the contents. Pour in remaining honey and water. Bring to boil. The yeast in clean cloth then place in a kettle. Boil one half of the liquid. Cool. Strain through several thicknesses of cloth into a barrel or crock. Spread enough yeast on bread to cover thickly. Place bread in liquid. Mead will begin to ferment in 3 days. Strain again, pour into bottles, set in cool spot. Mead can also be stored in aged barrels.

One of the celebrities who attended the Lithuania Day program at the World's Fair was Major John Yesulaitis, former Director of the United States Air Force Band. He is of Lithuanian descent and Mrs. Yesulaitis is of Irish background.

Photo by S. Narkelunaite

CELEBRITIES WHO HELPED

Among the notables contributing to the success of Lithuania Day at the World's Fair are:

Mr. John Unitas who taped a message for publicity. This tape played over all Lithuanian Radio programs to stimulate attendance at Lithuania Day. Pictures of the publicity committee were taken with Mr. Unitas. These appeared in various papers. Mr. Unitas, star quarterback with the Baltimore Colts, has been most co-operative with the World's Fair committee.

Mr. Frank Thomas, first baseman for the New York Mets taped a publicity message for Lithuania Day. This tape was played over the Lithuanian Radio programs throughout the United States. His picture taken beside the Lithuanian Wayside Cross was publicized by the American press.

Mr. Arnold Voketaitis, former star of the New York City Opera, made a publicity tape for Radio broadcasting. The tape included a song as an added feature.

Mr. Justin Sirutis, National Collegiate Boxing Champion and a Golden Glover.

And still others who gave their support in various ways were:

- * Governor Nelson Rockefeller of New York —
- * Mr. George Mikan, former professional basketball star with the Minneapolis Lakers —
- * Dr. Owen Norem, United States ambassador to Lithuania from 1937 to 1939. Dr. Norem mentioned that he will include Lithuania in sections of his forth-coming book —

LITHUANIANS IN THE NEWS

* The Knights of Lithuania Dance Group of Queens, N. Y., trained by Jadvyga Matulaitiene, represented Lithuania among the ethnic groups present at the Democratic National Convention in Atlantic City and President Johnson's Birthday Ball. Their folk dancing was televised and broadcast via telestar.

* Behind the Iron Curtain in Lithuania, composer A. Rekasius has dedicated his new ballet music to the American Negro and his struggle for freedom.

* Literary and musical evenings, now traditional at the Franciscan Resort in Kennebunkport, Maine, featured our writers Leonardas Andriekus, Nele Mazalaite, A. Landsbergis, and singers Danute Stankaitis and Elena Blandyte.

* Natalie Jasiukynaitis's oil paintings, pastels and water colors will be exhibited at the Pen and Brush Club, 16 East 10 Street, N. Y. C., from Sept. 9 to 23, 1 to 5 p. m.

* Gala welcome-home celebrations are being held in cities from New York to Los Angeles for our victorious American-Lithuanian basketball team returning from Australia. The good will they incurred abroad is described in a letter from J. Riauba of Australia: "What our guests accomplished here in 7 days we did not accomplish in 16 years... For the first time the Police Orchestra played the Lithuanian National Anthem... Australian enthusiasm rose to high pitch, spurred by T. V., radio, and the press... Their interest roused, Australians have been looking for information about Lithuania in the libraries..."

INTERESTING PERSONALITIES

Dr. James A. Rudis

REJECTED BY 20 MEDICAL SCHOOLS

James Rudis, even as a young boy, wanted to become a physician. Twelve years ago, when he applied for admission to medical school, he was rejected on the grounds that at 44 he was too old to become a doctor. He applied to twenty American medical schools and was consistently rejected on the same grounds. He proved they were wrong. In June of this year he completed his residence training at St. Luke's Hospital and is now a practicing physician in San Carlos, California.

THE PROBLEM OF MONEY

When in 1926, he graduated from high school in Worcester, Mass., he could not afford to study medicine. Enrolling in the State Maritime Academy, he became an engine room officer. After two years at sea, he took a variety of jobs and studied evenings at Northeastern University in Boston.

After ten years, he earned his degrees in mechanical engineering and business ad-

ministration. In 1939 he became safety engineer for a group of insurance companies. Then the war came.

FIVE BATTLES

He found himself back at sea on engine room duty as a Navy lieutenant. He saw action in five Atlantic, South Pacific, and North African battles.

After the war, he ran his own business as a consulting engineer. Then the Government hauled him back as top engineering executive for the Allied Reparations Commission in Japan.

MONEY — TOO LATE?

He had enough money by 1950 to enroll at Stanford University, together with his son James. He studied pre-medical biology and chemistry and by 1952 he was ready to enter medical school.

But the administrators of 20 American medical schools rejected him as too old, at 44, for such an arduous life. Refusing to accept defeat, he went to the University of Poitiers in France for a refresher course in French.

THE LAST BATTLE

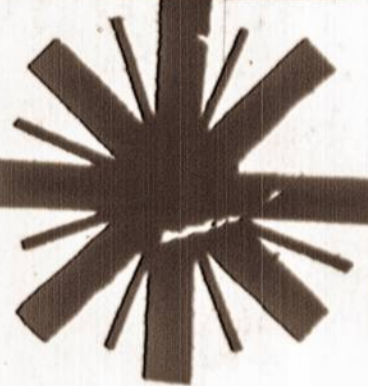
Two years later, he returned to engineering in the United States Air Force in Wiesbaden, Germany, where he studied medical subjects three nights a week at the University of Gutenberg.

In 1957 he entered the Queen's University at Belfast, Ireland. He graduated in three years. And now, having served his internship and residency, he is a full-fledged physician with his own practice. Congratulations, Dr. James A. Rudis!

BETTER SERVICE FOR LITHUANIAN PAPERS

Postmaster General John A. Gronouski announced today that he has ordered a nationwide program to improve the mail delivery of foreign language newspapers.

"Our foreign language press plays a very important role in keeping millions of Americans informed on the great issues confronting the United States," the Postmaster General said. "It is a weapon of truth and an essential means of communication. Foreign language newspapers are entitled to exactly the same priorities and consideration in the United States mails as our English press."

The EXTRAS

MAKE THE DIFFERENCE

between saving at LIBERTY FEDERAL SAVINGS OF PHILADELPHIA and Other Savings Associations.

WHERE

You can have your Emergency money for emergency needs without loss of Dividends. Effective July 1, 1964 LFS' Dividends are computed on a monthly basis. An added advantage when you need sums of savings between Dividend dates.

WHERE

Insured Savings Earn 4% per year, compounded and paid not once but twice a year.

WHERE

Savings in by the 15th earn Dividends from the 1st.

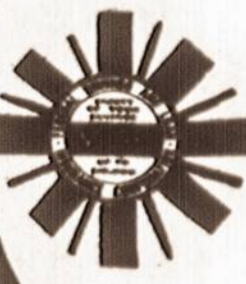
15 FREE DAYS!

WHERE

You receive a Lovely Gift on New Accounts.

WHERE

You can save by mail, postage paid both ways.

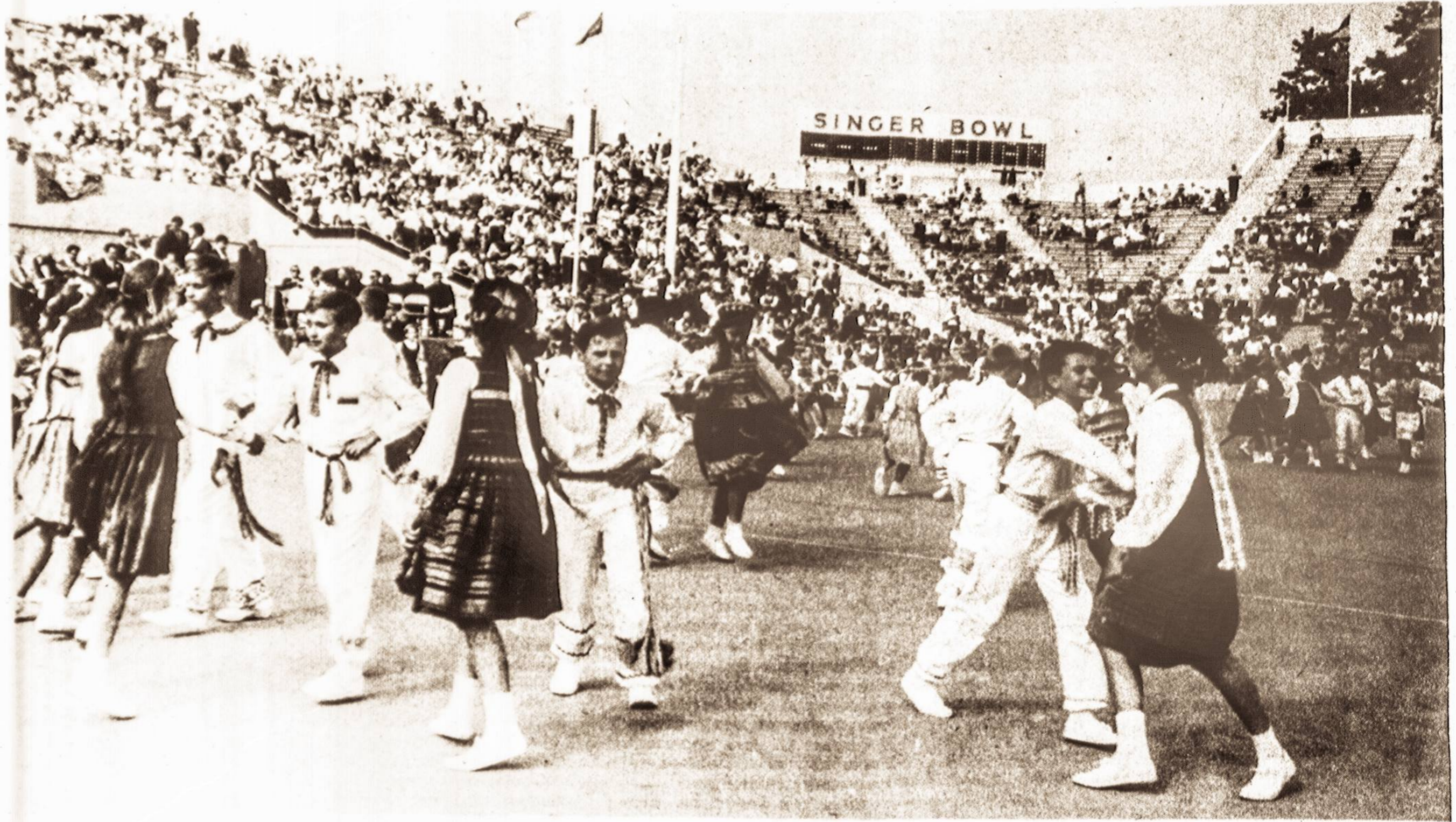
Liberty Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

STENTON AVE. & DUVAL
LI 8-3900

9:30 TO 4 DAILY
FRIDAYS TO 8 P.M.

202 N. BROAD ST.
LO 7-1480

Lithuanian youths were a great attraction at the World's Fair Singer Bowl on August 23rd.

Photo by S. Narkellunaitis

LITHUANIAN POET:

PATRON OF BORIS PASTERNAK

Jurgis Baltrušaitis wrote both in Lithuanian and Russian, in the course of a career in which he was also active as diplomat and leader of public affairs. His poems in Russian placed him at the forefront of the Russian symbolist movement, in which he was compared to Balmont and Vyacheslav Ivanov. It was in this phase of his development that the young Boris Pasternak sought his patronage.

The poems of Baltrušaitis were published only in limited editions, few copies of which are now extant, even in libraries. Soviet-sponsored anthologies would seem to deny his existence, by omission; he is a poet who, posthumously a victim of international political collisions, seem almost to have disappeared from the face of the earth.

- CLARK MILLS

TO THE CRUCIFIED HOMELAND

Jurgis Baltrušaitis
(1873 - 1944)

An orphan's fate, to stray and stumble
On ways of blood and fire, is thine...
Yet in your wordless grief, my humble
Believing heart, await the Sign...

Hail beats thy crop, stark lightnings cleave it,
Thy ancient shields are sighs and groans,
Yet He who built this land, believe it,
Makes wine of tears and bread of stones.

You labor painfully and slowly
Through fruitless days of blight and sleet,
Yet trust and deem divine the lowly
Mute stigmata of bleeding feet.

And though thy pain seem daily greater
And blessings bitter from above,
Lift up thy mind to thy Creator
For the last victory of love.

(translated from Russian by ANTS ORAS
for the anthology "The Green Oak")

PAPAL BLESSINGS TO LITH. CATHOLIC ACADEMY

* POPE PAUL VI has sent his papal blessings and a contribution to the Lithuanian Catholic Academy of Learning which held its sixth convention Labor Day weekend at Fordham University. The three-day program covered nine academic areas of learning. Guests from all parts of the United States and Canada attended.

Lithuania Day Greetings:

Please accept my best wishes for the success of Lithuania Day at the New York World's Fair.

The policy of the United States should be to do all in our power to help Lithuania regain her proper place in the society of free nations. I urge the United States delegation to the United Nations to place the matter of Lithuania's independence on the agenda at the earliest possible date. WILLIAM E. MILLER

TO YOU FROM THE WHITE HOUSE

REMARKS BY PRESIDENT LYNDON B. JOHNSON TO NATIONALITY NEWSPAPER PUBLISHERS AND EDITORS

This is your House -- the House of all the people.

Your publications represent one of the most American of all our American institutions.

You and your predecessors have done much to unify us, to bring us together -- as one people and one nation.

We have come far together. We have the opportunity to move far ahead.

America's leadership is called now to work for America's unity -- and to work against America's division.

A divided America cannot be a prosperous America -- or a peaceful America -- or a progressive America. A divided America cannot fulfill its promise at home -- or accomplish its purposes abroad.

On each of us, rests a great trust.

The challenge of unifying America -- of holding our land on a straight and sure course of success -- cannot be met by the man in the White House alone.

I need your help -- and the help of every American.

Thirty years ago, I began my public life in a district where families had come from many lands to find peace -- and freedom.

Newspapers were published there in seven or eight languages. My neighbors then spoke -- and still speak -- the tongues of many ancestries.

What I know of the mind and heart of such Americans, I knew long before coming here. No memory of my boyhood is more vivid than the memory of my father's own example.

In a time when emotions ran strong -- when some sought to turn upon those from other lands -- my father served in the Legislature.

There he took his stand -- to say, "No."

In this House -- in the task that is mine now for all Americans -- I pray to be worthy as his son, to stand as he stood for the rights, the dignity, the honor of all Americans.

The challenge is great -- but it is not mine alone. It is your challenge, too.

Director of Lithuania Day publicity section Peter C. Wytenus (left) and Anthony Snieckus meet with cinema and TV star Ruta Lee upon her arrival to New York from Hollywood. Forty-three newspapers in thirty of the largest cities in the United States were contacted in promoting the Lithuania Day Festival.

Photo by Genevich

Chorų dirigantai Lietuvių Dienos programoje Pasaulinėje parodoje New Yorke, rugp. 23 d. Dalyvių tarpe: muzikai A. Mikulskis, J. Kačinskas, A. Kačanauskas, V. Verikaitis, J. Oišauskas, A. Jakupčionis, K. Aleliūnaitė, J. Gaidelis, M. Liuberskis, Faustas ir Vytautas Stroliai, V. Mamaitis, J. Petkaičius ir kt. Alice Stephens buvo garbės dirigentė.

Alice Stephens (iš Chicago) dainininkų ansamblis, kuris atliko dainų programą JAV paviljone New Yorko Pasaulinėje Parodoje, rugpjūčio 24 d.

E. Šulaičio nuotrauka

Per 1000 choristų dalyvavo Lietuvių Dienos programoje Pasaulinėje parodoje rugp. 23 d.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

LIETUVIŲ DIENA Atkelta iš 6 psl.

Ier su sūnumu pasirodymas estradoje. Nuskambėjus "Lietuviais esame mes gimę" garsams, dalyviai ir žiūrovai pradėjo skirstytis: vienį vyko namo, o kiti dar aplankė kitus parodos paviljonus.

Apie Lietuvos Dieną parodoje dar bus rašoma sekančiuose Vienybės numeriuose.

LIETUVIAI AMERIKOS FEDERALINIAME PAVILJONE

Pirmadienį lietuviai turėjo dvi meno programas Amerikos federaliniame paviljone, kur su dainomis pasirodė Alice Stephens-Steponavičienės dainininkės ir Los Angeles taut. šokių grupė. Publika, kurios buvo apie 700 šil-tai priėmė lietuvius. Dauguma žiūrovų buvo amerikiečiai ir kitų tautybių žmonės.

Programą čia atidarė prof. Jokūbas Stukas ir kalbą anglų bei lietuvių kalbomis pasakė Lietuvos atstovas Washingtono Juozas Kajeckas. Taip pat buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Programą uždarant maldą sukalbėjo kun. dr. Stasys Valiušaitis.

Sekmadienio programa buvo pradėta pagerbimu žuvusiųjų už Lietuvos laisvę. Šis punktas buvo atliktas prie lietuviško kryžiaus parodos rajone, kur buvo padėtas vainikas. Tuomet buvo susirinkta į Singer Bowl šv. Mišioms, kurias atnašavo vysk. Vincentas Brizgys, o pamokslą sakė prel. Jonas Balkūnas.

Pastebėtina, jog pirmadienio didžioji New Yorko amerikiečių spauda gana plačiai aprašė Lietuvos Dieną. Net ir paprastai tautybėms gana šykštus The New York Times įdėjo ilgąją reportažą, pavadintą "U. S. Lithuanians Mark Day at Fair."

Vienybės bendradarbių ir rėmėjų suvažiavime rugpj. 22 d. dalyviai domėjosi pirmąja J. J. Paukščio išleista Vienybės Lietuviškų laida. Iš kairės: A. Karvelienė, J. Kuzmickas, E. Venienė, E. Podziuvienė, E. Šulakis, J. Valakas, A. Povilaiskienė.

Vienybėčių gretos dar stiprios

Ispūdžiai iš Vienybės bendradarbių - rėmėjų suvažiavimo

EDVARDAS SULAITIS

Rugpjūčio mėn. 22-ji diena Vienybės istorijoje liks atmintina data, nes tą dieną įvyko šio laikraščio bendradarbių ir rėmėjų suvažiavimas Vienybės namuose Brooklyne, nusprendęs ir toliau leisti šį seniausiąjį lietuvių kalba išeinantį laikraštį pasaulyje, ieškant tinkamesnių kelių laikraščio egzistencijai užtikrinti.

Apie 50 vienybėčių, susirinkusių iš įvairių vietovių, čia prisistatė su pačiu pagrindiniu troškimu: Vienybė turi toliau eiti, nes ji lietuviams yra labai reikalinga. Tokia nuomonė sklido iš kiekvieno suvažiavimo dalyvio lūpy, nežlūrint ar jis Vienybę skaito 10 ar 50 metų.

Kadangi suvažiavimą atidarant, Vienybės dabartinė leidėja V. Tyslavienė pažymėjo, jog ji viena toliau negalėsianti laikraštį leisti, suvažiavime buvo išrinkta 10 žmonių komisija, kuri rūpintis sudaryti leidimo bendrovę, išstiriant tos bendrovės pobūdį ir konkrečius veiklos planus.

GAUSIOS IR TURINGOS PASKAITOS

Suvažiavimas taip pat buvo gausus paskaitomis -- pranešimais. Pranešimus čia padarė redakt. S. Narkėliūnaitė, pagrindinis bendradarbis -- Girnakalis, vienas iš aktyviųjų korespondentų -- V. Zalatorius, redakt. V. Širvydas (raštu), leidėja V. Tyslavienė ir kt. Daugumas šių pranešimų jau pradėti spausdinti ar bus vėliau atspausdinti Vienybėje, nes to pageldivo suvažiavimo dalyviai.

Pirmoji savo pranešimą (ji pavadino "žodžiu," ne pranešimu) padarė redaktorė Salomėja Narkėliūnaitė. Pranešėja pažymėjo, kad Vienybė yra daugiau amerikoniško stiliaus laikraštis, bandantis duoti skaitytojams galimai daugiau informacijų. Tačiau ši informacija turi liesti tik lietuviškus įvykius, nes visa kita skaitytojas gali rasti amerikietiškoje spaudoje. Pasauliniai įvykiai komentuoti tik tiek, kiek jie liečia lietuvius.

S. Narkėliūnaitė nusiskundė, jog kita mūsų spauda tie-

šios nepasakanti. Ypatinai ji nesilaiko jokių moralinių normų Vienybės atžvilgiu. Yra matoma, jog prieš Vienybę vedama šmeižtų kompanija, fabrikuojami gandai, stengiamasi iš piršto išlaužti "faktus."

"Mūsų visuomenė yra visai nekritiškoji būklėje, todėl ji dažnai kitos spaudos leidžiamus šmeižtus prieš Vienybę priima už gryną pinigą... Mes niekada nesakėme, jog norime ryšių su komunistais, ryšių su partija. Tuos žodžius kiti įdėjo į mūsų lūpas. Mes skatinam lietuvius su lietuviu bendravimą..." -- kalbėjo S. Narkėliūnaitė.

Pranešėja taip pat pažymėjo, jog laikraščio sunkoka finansinė padėtis turi neigiamos įtakos į redakcinį darbą: nevisada galima patalpinti daug nuotraukų, dažnai spaudai paruoštas laikraštis negali būti laiku atspausdintas.

Baigdama savo pranešimą, S. Narkėliūnaitė padėkojo visiems bendradarbiams ir atsiprašė, jog nevisi raštai gali būti atspausdinti, kadangi medžiagos atsiunčiama žymiai daugiau negu yra laikraštyje vietos ir todėl reikia daryti atranką.

GIRNAKALIS -- SUVAŽIAVUSIŲJŲ DĖMESIO CENTRE

Klausytojus, bene, labiausiai domino Girnakalio pranešimas, ypatinai noras sužinoti -- kas ateis tą pranešimą daryti. Kai kurie kiek nuliūdo, patyrė, jog paskaitą skaitys ne pats Girnakalis, o redakt. S. Narkėliūnaitė. Tačiau pati paskaita vistiek buvo išklaudyta su atitinkamu dėmesiu, o susirinkimo

Tęsiama 12 psl.

Philadelphijos lietuvių ansamblis, su muz. L. Kauliniu priešakyje, Lietuvių Dienoje.

STEBETOJO PASTABOS

Suėjo 25 metai, kaip du Maskvoje (Stalino Molotovas ir Hitlerio Ribentropas) pasirašė dešimčiai metų "kraujo draugystę," Stalinui žiūrint ir šypsantis. Sutartis buvo kapas Lietuvos, Latvijos ir Estijos politinei nepriklausomybei ir nukirto kelius toliau vystytis "mažų Amerikų" kryptimi. Kada istorija šio sąmokslu vaisius nutrins iš savo puslapių?

Spauda retkarčiais prisimena J. Kralikauską, parašiusį dvi apysakas apie karalių Mindaugą I, bet tyli apie austro-žydo Arnoldo Zweigo parašytą apysaką Mindaugas II (Urachas). Rodos, ji net nėra lietuvių kalbon išversta, ar turinys atpasakotas?

I Pas. karo metu (1917 m.) Arvydo Butkaus tėvas su šeima atvyko kaip pabėgėlis į Nižny Novgorod ir gavo darbą iš Rygos iškeltoje dirbtuvėje. Čia išbuvo ir išdirbo 44 metus. Arvydas, taip pat, joje gavo darbą ir išėjo pensijon 1958 metais. Dukrė Margarita dirba kaip ekonomistė tame pačiame fabrike, o kita dukrė Alisa moko rusų kalbą ir literatūrą. Trečia dukrė ištekėjo už ruso darbininko, kuris dabar Afrikos Gvinejoj dirba prie dujų įvedimo juodukams. Taip ir nubyrojo viena lietuviška šeima sveturi!

Rašytojas A. Landsbergis dirba, norėdamas supažindinti amerikiečius-anglius su mūsų literatūra. Be to, parašė naują komediją "Meilės Mokykla," kurią pirmąsyk starys Chicagoje.

Mūsų sportininkai krepšinininkai sėkmingai aplankė Australiją, kaip anuomet buvo aplankyta Pietų Amerika. Rašytojas A. Gustaitis pyksta ant Life redakcijos ir ki-

tos amerikiečių spaudos, kad nedavė jiems "publicity." Rūta Lee gavo daug dėmesio, nuvykdama Lietuvon parsivežti senelės. Gal ir krepšinininkai susilaukė tokio pat dėmesio, jei išdirštų važinėti ne po pasaulio užkampius, bet tiesiai į tautos širdį -- Vilnių?

JAV Kongrese jau 68 rezolucijos, reikalaujančios iškelti Pabaltijo kraštų bylą Jungtinėse Tautos. Apie "hearings" dar negirdėti. Žydai tik vieną rezoluciją rezoluciją teturėjo, ir jau ji išklaudyta, perduota per spaudą ir televiziją.

Kanados Hamiltone gyvenęs J. Žilys emigravo Vakarų Vokietijon, gavo darbo dirbtuvėje ir sakosi niekad į Kanadą negrįžtų.

Inžinierius S. Malėnas (Andover, Mass.), padėjęs staryti popieriaus dirbtuvę Viet Name, išvyko Pietų Amerikos Peru -- tokiam pat darbu.

Amerikiečių politinės agitacijos gražbyliai jau švais-tosi smalkščiais žodžiais, kaip: faker, liar, extremist, hip-shooter, irresponsible, preposterous, ridiculous... Atrodo, kuo toliau bus karščiau, Pillečiams čia pravartu dėmesin imti ne karštieji žodžiai, bet faktas, kad istorija jlems pakiša tikrą pasirinkimą, kur Ameriką pasukti: pirmyn ar atgal, Rinkimai, tarytum, bus Amerikai kryžkėlė.

Panevėžio rajone Stanlūnų sovchoze kultūros veikloje įjungta 332 žmonės, pasidale ratellais: choras, dudų orkestras, estradinis orkestras, ir kiti. Darbu vadovauja taryba 14 žmonių -- mokytojai ir agronomai, Ruošiami koncertai, šokiai ir paskaitos.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyta. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. Virginia 3-3544

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Chicagietes pralauze psichologinę uždangą

VYTAUTAS ZALATORIUS

Po Stalino mirties "Geležinėje uždangoje" atsirado daug plyšių. Lietuviai tais plyšiais maža tesinaudojo, nes juos nuo tėvynės skyrė dar ir psichologinė uždanga, kurią jau ne rusai, bet jie patys buvo susikūrę.

Bet štai, rugpjūčio 3 d. dvi jaunos lietuvaitės iš Chicago, nepabūgusios visokių gąsdinimų, nusileido Maskvos aerouoste.

— Iš pradžių buvo neįtikėtina, — pasakoja Zina Jūrėnaitė, mokytoja Chicagos priemiestyje Oak Lawn. — Rusas karštesnis nei mes, mūsų pasus ir ilgokai negražino. Kai nuėjom tetrūtis, kas atsitiko, mums angliškai pasakė "neįsijaudinti." Pagaliau pasus gražino, ir toliau jau viskas ėjo daug sklandžiau, — tęsė mėlynakė, geltonplaukė Zina, koklių 25 m. amžiaus.

Su ja važiavo linksma ir guvi Danguolė Janušaitytė, 19 m., "Paramos" maisto krautuvės Chicagos Marquette parke savininko dukterė.

— Danguolė "pasiutus," — pasakoja Zina. — Vedžioja mus po Kremlių, rodo Lenino statulas visose pozose ir aiškina, koks jis didelis "liaudies mylėtojas" buvęs. Tuo metu Danguolė ima ir nekaltai paklausia: "O kur gi Stalinas?"

Gidas šiek tiek sumišęs ir atsakęs, kad Stalinas nebuvęs liaudies žmogus, todėl jo ten ir nėra.

— Kita proga Vilniuje, — tęsė savo pasakojimą Zina, — kai gidė ėmė kalbėti apie "tarybinės liaudies laimėjimus," Danguolė ėmė prunkėti iš juoko, kas gerokai sunervino šią, atrodo, komjaunuolę vadovę.

latos į šoną bakšnoti, kad ji kokios naujos "šunybės" neiškrėstų. — Linksmiausia buvo, kai iš vienos vietos važiuojant, mes taip įsismaginom, kad ėmėm dainuoti partizanų dainas, kurias buvom išmokusios ateitininkų ir studentų rateliuose.

Jų šoferis, jaunas nedraugiškas vyras, tik piktai dairėsi ir pagaliau murmtelėjo šalia jo priešakinėje sėdinėje sėdėjusiam A. Sutkui: "Na, ir apmokino jas!"

Tačiau Sutkus nieko neatsakęs ir tik šypsojėsis. Jis yra valstybinio rusų kelių biuro "Inturisto" vedėjas Lietuvoje.

— Mes tik Lietuvos himno toj kelionėj negiedojom, — linksmam prisiminė Zina.

Vėliau ji prisipažino, kad šiam vokaliniam pasireiškimui įtakos galėjo turėti ir Anykščių vynas, kuriuo jas vaišinę ir kuris buvęs "labai skanus."

Kažkur Vilniuj bevaikėtant, praėjusios pro nematytą vėliavą.

— Kas čia per vėliava? — paklaususi Danguolė.

— Tai mūsų tarybinės Lietuvos vėliava, — kaip papuga pasipūtusi atsakiusi gidė.

— Tai kad lietuvių vėliava yra geltona, žalia ir raudona, — atkirto jai Danguolė ir vėl gavo alkūnę į pašoną iš Zinos.

Vilniaus aerouoste mergaites pasitiko giminės. Zina ten turi seserį, močiutę ir tolimesnių giminių, o Danguolė "kokį 30 dėdžių," juokauja Zina.

LEIDŽIA Į KAIMĄ

Jos tuoj pat ėjusios pas Sutkų prašyti, kad leistų nuvažiuoti į kaimą. Tas jas nušuntęs pas L. Kapočių, buvusį sovietų pas. sekretorių

DAINUOJA PARTIZANŲ DAINAS

— Ir taip, — sako Zina, — aš turėjau savo draugelį nuo-

Zina Jūrėnaitė ir Danguolė Janušaitytė, grįžusios iš Lietuvos į New Yorką.

S. Narkėliūhaitės nuotr.

Dail. Natalija Jasiukynaitė suruošė savo kūrinių parodą, kuri nuo rugsėjo 9 iki 23 d. vyksta The Pen and Brush Club, 16 E 10th St., New Yorke. Parodos atidarymas ir svečių priėmimas įvyko rugsėjo 9 d. Visi lietuviai maloniai kviečiami parodą aplankyti.

Washingtono ir dabartinį kultūrinių ryšių su užsieniu draugijos pirmininką.

— Pažiūrėsim, paveizsim, pamatysim, — lėtai atsakęs Kapočius ir liepęs rytojauš dieną paskambinti.

Mergaičių noras buvęs išpildytas. Sutkus su Danguole pasileidęs Ignalinos link, o toks R. Minkevičius, taip pat tos ryšių d-jos valdininkas ir lankęsis Amerikoje, su Zina važiavo į "Laisvės spindulio" kolūkių prie Anykščių.

Keltas iš Vilniaus į Ukmergę ir iš Ukmergės į Anykščius esąs asfaltuotas. Judėjimas buvo nedidelis, gal dėl lietaus, kuris "krapino" visas keturias jų Lietuvoje viešėjimo dienas.

Zinos sesuo ir močiutė gyvenančios senoje savo sodyboje, kuri jai pasirodžiusi varginga. Jokio naujo pastato ji aplink nemačius. Tai buvęs didelis kontrastas, lyginant sodybą su Vilniumi. Žmonės taip pat praščiau apsirėngę negu sostinėje. Matėsi basų kolūkiečių.

O tačiau Zinos svainis sakęs nenoris į Ameriką važiuoti, net ir Zinos pasakojimų apie gerą gyvenimą išklauseš. Sakęs, ką jis ten, girdi, kalbos nemokėdamas, darysias. Jam kaimas ir savo žemė prie širdies. Sesuo gal ir būtų linkusi važiuoti, bet, kai vyras nenori, tai ir ji jokių pastangų tam nedaranti. Ji neseniai ištekėjo ir galėjo pasirinkti ar laukti eilės išvažiavimui pas tėvus ar tekėti ir eiti į kolūkių dirbti. Ji pasirinkusi kolūkių.

Zina kaime viešėjusi maždaug aštuonias valandas. Grįžus į "Neringos" viešbutį, ją vėl apspito kiti giminaičiai, kurie su savimi betonuose buvo atsivežę geros, ryšulėliuose skilandžių ir kitų skanėstų. Jai tai atrodė

10 RUBLIŲ Į MĖNESI.

Kolūkiečiai, anot Zinos, nieko neperka iš miesto. Nelabai būtų ir už ką, nes jai svainis sakęs, kad už paskutinį pusmetį iš kolūkio gavęs tik 60 rb. pinigais. Tačiau kažkokiu būdu svainis sugebėjęs įsigyti motociklą. Ji susidariusi įspūdį, kad motociklus daug kolūkiečių turi.

Stalas vaišėms buvęs nukrautas. Geriausiai jai patikę skilandžiai. Visai nepatikusai gira ir kaimiškas alus, kurio dar vis pasidaroma. Girdėjusi, kad net ir "naminė" tebevaro kai kas, nors tai, kaip ir visais kitais laikais, esą draudžiama.

Žmonės badu niekur nesiškundė. Tik jai Vilniuje sakę, kad nelabai seniai buvęs miltų ir duonos trūkumas. Tuo metu vieną naktį iš protesto kažkas išspraudęs į vieną Lenino statulos ranką Vilniaus miesto aikštėje pastipusią katę, o į kitą supelėjusį duonos bakaną.

Ji daug kartų turėjusi progos pasikalbėti ar tai su seserimi, ar tai su kitais giminaičiais prie keturių akių. Jos palydovas Minkevičius girkėnojęs alų prie stalo, o ji su seserimi buvo išėjus gyvulių ir laukų pažiūrėti. Panašiai ir Vilniuje, visuomet esą buvę galimybių atitrūkti nuo gidų.

Zina kaime viešėjusi maždaug aštuonias valandas. Grįžus į "Neringos" viešbutį, ją vėl apspito kiti giminaičiai, kurie su savimi betonuose buvo atsivežę geros, ryšulėliuose skilandžių ir kitų skanėstų. Jai tai atrodė

labai kaimiška ir bijojusi, kad jų su tom prekėm gali išvis neišeiti į puošnų tarptautinio standarto viešbutį. Bet niekas nieko nesakęs ir ji toliau baliavojusiu su savo svečiais "Neringoje." Nakčiai vis pasilikdavo kas nors nakvoti pas jas. Ir dėl to viešbučio vadovybė neprotestavusi. Jos turėjo išsinevitusios visą butą, ir vietos buvę pakankamai.

Joms besivaišinant, gidė dažnai skambindavusi ir kalbindavusi eiti miesto apžiūrėti.

— Ką tie giminės, — sakydavusi, — pamatėt, pasikalbėję ir užtenka.

Su Danguolės keltone į Ignaliną neišėjo taip gerai, kaip su Zinos į Anykščius. Jie paklydę bevažiuodami, įklimpe ir turėję grįžti namo nieko nepešę.

DOMISI AMERIKA

Vilniuje dar turėjo progos susitikti su Pedagoginio instituto studentai, kurie, kaip ir visi kiti, tuoj klauseš, kiek Amerikoje uždirbama, kokios prekių kainos. Tik šie, gavę atsakymus nerodydavo savo nusistebėjimo, kaip kaimo žmonės, o kažkaip teisingai, kad štai pas juos tas nemokamas mokslas, gydymas, o transportas daug pigesnis ir ateityje bus visai nemokamai.

Daug lietuvių taip pat klaususios, kiek laiko Amerikoje reikia laukti, norint gauti leidimą išvažiuoti užsienį. Kai jos atsakydavo,

Tęsiama 10 psl.

PRIE VELIONIO JONO JONO BUDRIO grabo Universal kopyčioje atsisveikinimo kalbą sako Lietuvos Charge d' Affaires J. Kajeckas iš Washingtono. Šargyboje stovi A. Kirkyla ir Realisaišis.

Atsisveikinimas su Lietuvos gen. konsulu Jonu Budriu, mirusiu š. m. rugsėjo 1 d. Velionis buvo pašarvuotas Universal kopyčioje, New Yorke, o palaikai palaidoti Chicagos Tautinėse kapinėse. Pirroje eilėje - velionio našlė Regina, sūnus Algis su žmona, J. Kajeckas, konsulas J. Stašinskas, ir kiti artimieji. Atsisveikinime dalyvavo labai daug lietuvių visuomenės.

S. Narkeliūnaitės nuotraukos

APIE LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ

XXXI-as Enciklopedijos tomas, kaip visi kiti, malonus į rankas paimti, paversti pasiskaityti ir pasididžiuoti leidėju, redaktoriais ir ištikimais finansuotojais prenumeratoriems. Seniems Amerikos lietuviams bus įdomus straipsnis apie TMD, apie poetą Tysliavą, dabartinę Vieniybės leidėją V. Tysliavienę, Zemaičiams bus įdomu apie Telšius, o Basanavičiaus teorijas žinančiam apie senovės trakus, savo Perkūną vadinusius Džbelthiurdos (taip to meto graikai vardą užrašė), prasme ir skambesiu atitinkanti lietuvių žodžiams "žalbeli turis."

Senovės Lietuvos istorijos mylėtojams bus įdomu pasiskaityti apie misterišką didįjį kunigaikštį Traidenį ir Treniotą, apie Trakų pilį ir Lietuvos totorius. Yra apie Trockį, bet ne apie lietuvių trockininkus, lietuviams kandenėčiams yra straipsnis apie jų koloniją Toronte. Net yra 1962 metų fotografija Tytuvėnų bažnyčios. Vieni žodžiu, daug įdomaus -- net apie grafas Tiškevičius ir trejas devynerias, išaiškina ma atsižadamas pavardžių: Petraitis, Petryla, Petroskas, Petrušis, Petrauskas, Petrulis, ir t. t. Gal vertėjo paminėti Tremties Metų veiklą, kuriuo didžiutasi stovyklose Vokietijoje?

Lietuvoje paskelbta 3 tomy mažos enciklopedijos išleidimas. Daroma lyginimo sprendimų, tačiau, enciklopedijas gal ne tomy gausumu, kiek turiniu tenka sverti. Nužvelgiama, kad mažoje nebus daug ko, kas yra mūsų didžioje, tačiau, nereikia iš akių išleisti, kad lituanistikos požiūriu, šioje nemaža, jei ne pelų, tai, visgi, ir ne grūdų. Anądien vienas Londono Europos Lietuvis skaltytojas pyko, kam tenka "bristi", iki prieiti prie to, kas lietuvių širdžiai iš tikrųjų patraukia. Priekaištus jau senai daromas.

36 tomai Enciklopedijos prenumeratoriems kainuos apie \$300. Suma metiniais išmokėjimais 10-čiai, ar kiek metų išdėstant, gal našta nepersunki. Leidėjas iš 3,000 ištikimų prenumeratorių surinks, reikiama, apie \$900,000 -- beveik kitą "milijoninį" fondą. Jei vien lituanistiką būtų leidęs, gal tebutų buvę 6 tomai (tik planuojama anglų kalba laida, kurioje nebūsią apie algebrą ar telestarą). Amerikiečiai ukrainai anglų kalba teleidžia du tomu; vienas jau išėjo Toronte: 1185 pusl., 554 pav., kaina -- 37,50.

Dr. M. Gimbutienės knygą "The Balts" Vieniybės aptarė lapk. 1 d. (1963) ir sausio 17 d. (1964). Buvo malonu

tai daryti, nes autorė vilnietė, kaip ir dabartinė Vieniybės leidėja ir redaktorė yra vilnietės. Dienraštis Draugas "išdrebėjo" tos knygos aptarimą liepos 25 d., bet recenzentas A. Mažiulis rašo tomu, it koki kirvuką galasdamas. Bene tai lietuvių vyro pavydas lietuvi materiam, atlikusiai darbą, kurio vyras neįvalgo? Juk kai kuriose mūsų redakcijose panašus vyrų pavydas V. Tysliavienėi ir S. Narkeliūnaitėi, kam tos leidžia-suredaguoja laikraštį, kurio kai kurie vyrų redaktoriai nepasiveja nei turiniu nei technika!

Mažiulis daugiausia kabinėjasi prie bibliografijos dalykų. Klausia: "Kodėl autorė nusilenkė (?) Lietuvos okupacinei pakaitai: Vytauto Didžiojo Kultūros muziejų visur (?) iškeičia į Kauno istorinį muziejų?" Mano turimame egz. (spausdintame Anglijoje) p. 18 Gimbutienė rašo: "Finds from hundreds of cemeteries filled the museums, particularly the State Historical Museum, Riga, and the Cultural Museum of Vytautas the Great (present Historical Museum) in Kaunas."

V. SIRVYDAS

Minkų radijas Bostone atšventė 30 metų sukaktį. Per 30 metų daug gražių darbų lietuvių palaikyti atliko!

Apie "tautinę samonę" ir "kvislingus"

J. UNTURKIS

Mūsų dipinėje spaudoje splaudomas į dešinę ir į kairę, bet kas sudaro kiviščo objektą, logiškai galvodamas nesuprasi. Štai, Tėviškės Žiburių 24 nr. dr. J. Grinius (str. "Kvislingai tarp laisvųjų lietuvių") kvislingais vadina visus tuos, kurie padėjo naciams valdyti Norvegiją ir savo pavarde paliko visiems, kurie bendradarbiauja su tautos priešu, Amerikoje ir aplamai Vakaruose nėra tokių, kurie padeda Maskvai Lietuvą valdyti; kas norėjo padėti, tas repatrijavo.

Iš tokio Griniaus kvislingų apibrėžimo eina išvada, kad visi valstybės tarnautojai, kurie dirbo pagal okupanto potvarkius, vykdė jų įsakymus, gavo algą iš okupantų kontroliuojamo iždo, yra kvislingai ar kvislingėliai.

Ir dr. Grinius dvi okupacijas praleido, dirbdamas komunistų ir nacijų okupuotos Lietuvos mokyklose už "gardžios sriubos šaukštą," tad savo straipsnyje dr. J. Gr. turėjo atvirai prisipažinti, kad istorinių aplinkybių buvo priverstas "padėti okupantams Lietuvą valdyti" ir per tai pabūti jei ne kvislingu, tai kvislingėliu ir tik po to tęsti savo fantazijos sukurtus kvislingus ir kvislingėlius.

Dr. Griniaus teigimu, viena iš kvislingų tarp laisvųjų lietuvių rūšių įtaigoja, kad "Lietuvos laisve rūpinasi kažkas galingas ir nemarus."

Gal Vokietijoje ir atsirado tokių sektantų, bet Amerikoje netenka jų girdėti. Greičiausia ši kvislingų rūšis yra iš Griniaus piršto išlaužta, jo poetiškos fantazijos padarinys.

Gudriausia kvislingų rūšis -- tie, "kurie nusiteikę prieš lietuvių bendruomenę." Lietuvių emigrantų, ypač prieškarinių, masėse bendruomenė nėra populiari ir niekas nėra ypatingai prieš ją nusiteikęs. Organizuoju bendruomenę dalyvauja labai mažas lietuvių procentas. Ir komunistams, turbūt, ji neįdomi, nes ji neturi nė vienos divizionos, nė vieno povandeninio laivo ir nė vieno bombonešio.

Dr. Grinius konkrečiais faktais nepaaiškina, kokią naudą turi tie, kurie "idealiu priedangoje siekia savo interesų." Lietuvos valdytojai, atrodo, nemėto pinigų mažmožiams, nemoka jokių honorarijų už nusiteikimą prieš organizacijas ir net nemoka honorarijų tiems, kurie savo kirvianius leidžia Lietuvoje, nes sovietų įstatymai griežtai draudžia rublius slėsti į užsienį, tad kas savo raštus leidžia Lietuvoje ir neketina repatrijuoti, tas negauna jokios naudos iš savo darbo.

Antrą vertus, amerikietį papirkti Maskvai labai sunku, nes čia pigiausias šlavikas uždirba dvigubai daugiau negu sovietiniai gydytojai, inžinieriai, mokytojai, o kiek kaštuoti amerikiečių specialistų papirkimais! Jei yra rimty "nusiteikėlių" prieš bendruomenę, tai jie nėra biedniškai ir savo nuotaikų pigiai nepardavinėja, o brangiai Maskva už tokius mažmožius argi mokėtų. Nepriklausančių bendruomenėi yra keliasdešimt kartų daugiau negu jai priklausančių, tad joks okupantas negali ir nenori jų papirkinėti.

Dr. Grinius nemoksliskai ir nedaktariškai randa kažkokius "tikrus" ir "netikrus" lietuvius ir nenurodo

jų požymių, tad ar dr. Grinius tikresnis lietuvis už Ant. Sniečkus? Jei taip, tad kuo Grinius įrodo savo lietuviškumo tikrumą? Ar turi koki tikrumo diplomą? Argi lietuvis mustoja savo lietuviškumo tikrumo, jei jis galvoja net taip, kaip, pvz., dr. Grinius?

Dr. Grinius teigia, kad kvislingai labiausia biją izoliacijos. Jei Grinius kada nors taps Lietuvos valdytoju, kaip, pvz., Beria Sovietų Sąjungoje, ar Himmleris nacionalsocialistinėje Vokietijoje, tai tuokart jo izoliacija bus konclageriai, kacetai, bet dabar vargu kam berūpi izoliacija iš draugijų. Lietuvių charakteris individualistiskas...

Trečią, lyg ir maskuotą grininį kvislingų rūšį sudaro tie, kurie "nepasisako prieš lietuvių patriotinių organizacijų veiklą; ją kartais pagiria, o kartais pasijuokkia lyg iš vaikų žaismo." Esą, susilpnėjęs mūsų "patriotinė samonė," pavergtoj Lietuvoj bus morališkai sunkiau, tamsiau, juodžiau, beviltiškiau.

Kad Lietuvos lietuvių į savo emigrantų patriotinę veiklą daug vilčių dėty, sunku tikėti. Iš privačių laišku numanu, kad lietuvių karo bijo; dar ano karo padarytos žaizdos nėra užgyjusios, o jau vėl karas ir dar ne bet koks, o atominis. Dr. Grinius norėtų, kad "patriotines organizacijas" būtų žiūrima kaip į kažką absoliutiškai šventa; net ir pasijuokti nevalia; iš jo teigimų prašosi išvada, kad jis pritaria George Orwell romano "1984" minties policijos idėjai.

Amerikoj gi nedraudžiama nei iš vyriausybės, nei iš Kongreso pasijuokti, o dr. Grinius norėtų tokią laisvę atimti iš savo tautiečių -- uždrausti jiems pasijuokti iš savo "patriotinių organizacijų"!

Visas dr. Griniaus rašinys atremtas į fantastiškas prielaidas ir į absurdiškus teigimus, tad reikia stebėtis, kad J. Pr. Chicagos Drauge taip maloniai pasigardžiavo dr. Griniaus sukurtais kariniais, bet absurdiškais teigimais ir pamokymais.

Chicagietės pralaužė psichologinę uždangą

kad nė kiek laukti nereikia, tai visi klausėjai jau rodydavosavo nusiteikimą ir sakydavo, kad pas juos esą kitai.

Klausinėjo jas ir radiofono reporteriai, kaip Lietuvoje patikę. Atsakiusios, kad gerai ir žadančios vėl kada atvažiuoti.

Grįžus į Ameriką, Žina ragina, kad tie, kurie turi Lietuvoje giminių, būtinai turėtų važiuoti jų aplankyti. -- O taip pat ir visi kiti, -- pridėda. -- Bet gyventi visgi ten nenorėčiau, -- sako. -- Ne vien dėl žemesnio gyvenimo lygio, bet ir dėl suvaržymų. Iš kolikto į miestą išsikelti beveik neįmanoma, į užsienį važiuoti reikia leidimo ir eilės laukti.

Be Lietuvos ir Maskvos, mergaitės dar aplankė Vieną, Paryžių, Romą ir pavažinėjo po Vokietiją. Į New Yorką grįžo rugpjūčio 20 d.

VIENYBĖ - GERIAUSIA DOVANA

ARTMAJAM AR DRAUGUI!

VIENYBĖ, 1964 m. rugsėjo 10 d.

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Šulaitis

Šiaurės Amerikos Lietuvos rinktinė, kuri ką tik grįžo nusiaubusi Australijos krepšinio reprezentantus, pasirodė plačiajai Lietuvos visuomenei Lietuvos Dienos išvakarėse New Yorke. Čia jos priešininku buvo kraujo broliai iš Rytų Sporto Apygardos -- New Yorko ir Waterburio kombinuota komanda. Nors ir rytiečiai ši-čia dėjo visas pastangas nuvainikuoti herojus iš Australijos kovų fronto, rinktinė neturėjo daug vargo kaip ir pačioje Australijoje, kovojant prieš vidutinio pajėgumo penketukus.

Mūsiškė rinktinė, įpratusi laimėti prieš norinčius krepšini žaisti išmokti australus, įkretė krepšinininkams iš Rytų Apygardos 84:67. Atrodė, jog Australijos "nukariautojai" čia tik atliko prievolę -- duoti savotišką atpildą už parodytą Lietuvos visuomenės dėmesį S. Amerikos kontinente, atžymėtą gausiomis aukomis kelionės išlaidoms apmokėti.

Į 69-to Regiment Armory salę įžygiavę, kaip garbingi kariai iš svarbaus mūšio, jie čia rado kokių 2,000 publikos akis, įbestas į aikštę. Juos čia būrelis įvairių veikėjų sveikino (nors publika dėl mikrofonų blogo veikimo nieko negirdėjo), apdovanojo taurėmis.

Sugrojus himnus, iš kurių Lietuvos himnas tik į pabaigą atrodė turis šiek tiek panašumo į Lietuvos himną, buvo pradėtas pats žaidimas, kuris bent pradžioje tikrai ne-representavo mūsų krepšinio gerą lygį. Tačiau, kiek įsi-žaidus, ir nuregulavus krepšiu aukštumą, reikalas išsisprendė geresne linkme ir žaidimas neleido žiovauti devintą prakaitą varvinančiam žiūrovui tvankioje Armory salėje.

Jeigu pirmas kėlinys buvo labai šykštus krepšiais -- pasekmė tik 26:19, tai po pertraukos krepšiai pradėjo

kristi lyg pupos į puodą. Dar trečiojo ketvirčio pabaigoje Rytų apygarda, sudaryta, kaip ir pati rinktinė, beveik vien iš čiagimų krepšinininkų, buvo labai arti nuo Australijos "nukariautojų." Paskutinis ketvirtis buvo pradėtas su kuklia rinktinės persvara -- 45:43. Tačiau tuomet rinktinės atstovams pritrūko kantrybės "žmindyti" ir jie, pasitrynę delnus, išsirengė į baigmines atakas savojo kapitalo didinimui. Skirtumas didėjo ir kada teisėjai skelbė rungtynių pabaigą, jis jau siekė 17 taškų.

Geriausiu šauliu, kaip ir reikėjo laukti, buvo nuostabusis Čekauskas iš Detroito, kuris, nesant konkurento taškų medžioklėje -- Al. Varno (jis pasiliko Chicagoje draugo vestuvėse), įkrovė 25 taškus. Rytų apygardos rinktinėje didžiausią kapitalą pasiekė 3 žaidėjai su 16 taškų.

S. Amerikos liet. rinktinės taškai: Modestavičius 6, Šilingas 16, Motiejūnas 1, Čekauskas 25, Slomčinskas 12, Adzima 0, Bazėnas 6, Jesevičius 12, Sedlickas 6. Rytų Apygardos rinktinė: Jasinskis 11, Purėlis 16, Kajackas 16, Stanevičius, Miltinas 2, Kuryla 0, Marozas 4.

Po rungtynių pralaimėtojų vadovas, išstvermingasis Švelnys iš Waterburio, nusiskundė nesusižadimu ir neturėjimu kelių iškilusių žaidėjų. Labai apgalestavę, jog negalėjo rungtyniauti susižeidęs Siriela -- buvęs rimtas kandidatas į S. Amerikos liet. rinktinę, bet negalėjęs vykti Australijon dėl asmeniško priežasčių.

S. Amerikos liet. krepšinio rinktinė buvo pagerbta ir Lietuvos Dienos programos metu Pasaulinėje Parodoje Singer Bowl patalpose.

Šiaurės Amerikos Lietuvos rinktinė neseniai grįžusi iš Australijos.

SLA PASIRENGĖ RUDENS DARBAMS

* SLA 52 SEIMAS Wilkes Barre, Pa. sklandžiai, mažiausia laiko sugaišdamas, apsvartė šios didžiausios Lietuvos fraternalinės organizacijos aktualius reikalus. Dabar atėjo laikas paprastam, galima sakyti, rutinos darbu, bet tasai darbas organizacijai nepaprastai svarbus.

Ypač reikšminga Vajaus akcija. SLA Pildomosios Tarybos nutarimu, jau paskelbtas anksčiau Naujos Aušros vajus prailgintas iki ateinančių Naujų Metų. Visos sąlygos ir privilegijos naujiems nariams paliktos, kaip buvo. Tikimasi rudenio metu gauti žymų skaičių naujų narių. SLA vadovybė jau paragino ir pakvietė savo organizatorius ir veikėjus sustiprinti SLA vajaus darbus.

* SLA POILSIO NAMAI ATLANTIC CITY, N. J., iš pirmų metų pasidarė labai populiariūs. Juo pasinaudojo daugelis Lietuvos vasarotojų. Mažosios Lietuvos veikėjai turi ten savo suvažiavimą, o taip pat SLA 5-tas Apskr. po darbo dienos rengia savo gausią išvyką.

* SLA MOTERŲ KUOPOS, kurių yra Chicago, Ill., New York, N. Y., ir Cleveland, Ohio, žada įnešti daug gyvumo į Susivienijimo veiklą. Šios kuopos, kaip girdėt, numato suorganizuoti koncertus ir kitokius meninius parengimus.

* SLA JAUNIMAS, SLA 52 Seimo išrinktos Jaunuolių komisijos vadovaujamas, jau artimiausiu laiku dės pastangų plačiau sudominti akademikus ir šiaip jaunuomenę Susivienijimo veikla.

Kor.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOŽAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW-YORK
Telefonas: MAIn 4-6400; Nakį BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* PROF. KONSTANTINAS RAČKAUSKAS, New Yorko Fordham un-to politinių mokslų dėstytojas daugiau kaip 15 m., šiuo metu atostogauja Vermonto kalnuose, žvejojamas. Šis mokslininkas ruošia veikalą apie žmogaus teises.

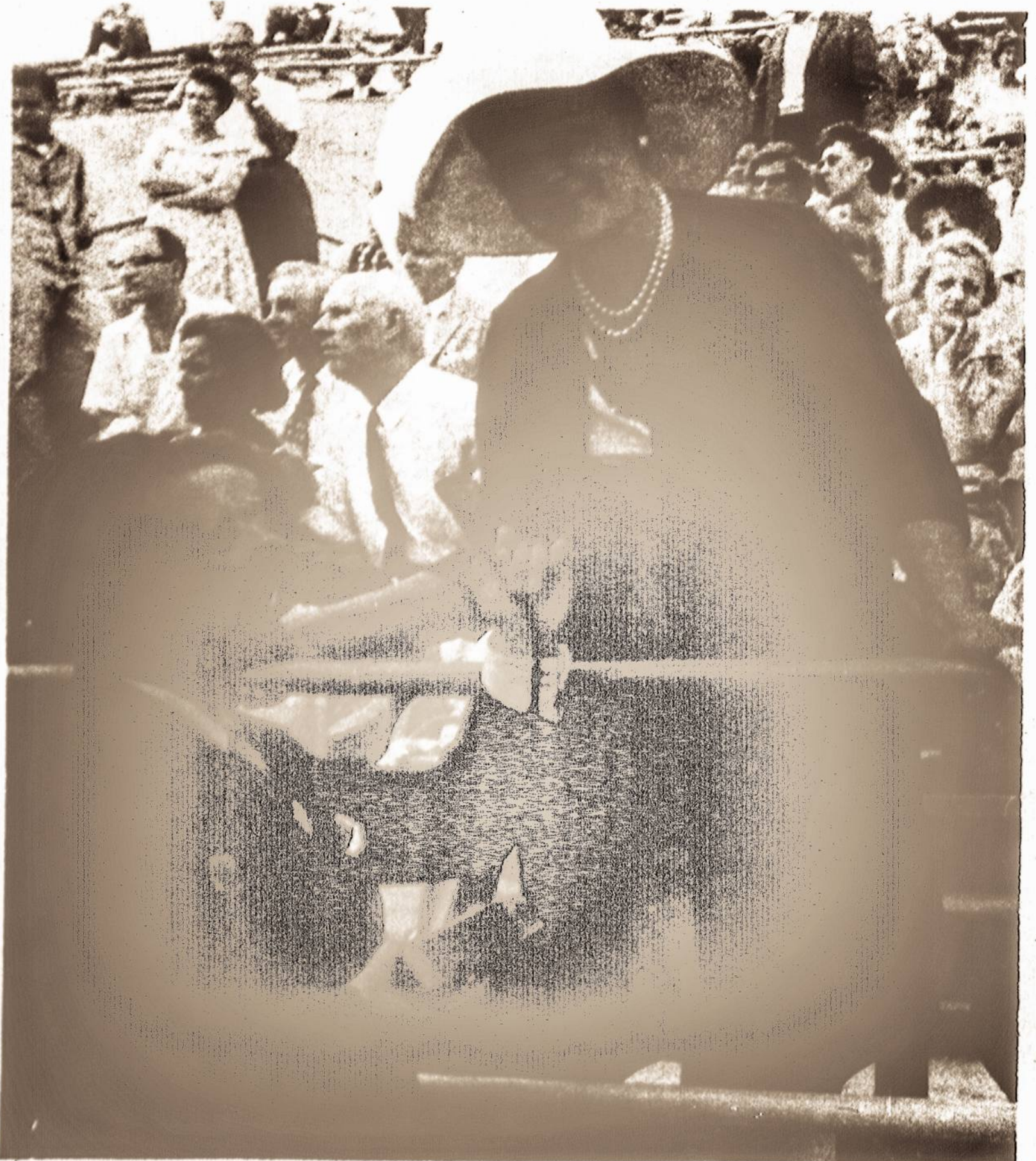
* DAIL. K. ZOROMSKIS rugsėjo 10 d. išvyksta į Detroitą ryšium su tenai vykstančia jo darbų paroda. Paroda, kurią organizuoja dr. V. Majauskas ir globoja Liet. Gydytojų Sąjungos Michigano skyrius, prasideda rugsėjo 3 ir truks iki rugsėjo 20 dienos. Parodoje bus išstatyta apie 30 paveikslų.

DVI SESERYS su šeimomis aplankė Vienybės skaitytoją Nataliją Stilsonienę New Yorke ryšium su Lietuvos Diena Pasaulinėje parodoje. Iš Detroito buvo atvykusi sesuo Ada Staniulienė su vyru inž. Česlovu. Iš Toronto, Kanados, buvo atvykusi sesuo Anceta su vyru inž. Kaziu Aperavičium. Visi jie paliko New Yorką labai patenkinti Lietuvos Dienos pasisekimu. Netrukus atvyks ir jų vaikai Parodos ir giminių aplankyti.

* FLORENCE IR JUOZAS YANALL su šeima, Petronė ir Edvardas Shomoskie su dviem sūnumis iš Shenendoah, Pa., lankydami Lietuvos Diena parodoje, buvo Edv. ir K. Genevičių svečiai. Juozas Yanall žymus tuo, kad jis pirmas lietuvis, toje apygardoje patekęs "Grand Deputy Knight, Knights of Columbus." Čia taip pat svečiavosi Simas ir Stasė Laniauskai su dukra Regina ir sūnumi Mariumi, Giedra Degutytė, Dalia ir Džiugas Staniškiai, — šie visi iš Clevelando, Ohio.

* GINKŲ KRAUTUVĖ, 495 Grand Street, Brooklyn, N. Y., nuo rugpiūčio 23 d. iki rugsėjo 14 d. atostogauja. Ona, Juozas ir Beatricė V. Ginkai išvykę poilsio.

* JUOZAS JUŠKA, po ilgos ligos mirė Elizabeth, N. J., rugpiūčio 26 d. Buvo Neo-Lithuanijos korp. filisteris, studijavęs Vytauto D. universitete humanitarinius mokslus. Buvo kilęs nuo Zarasų. Labai gyvai reiškėsi tautinėje veikloje Elizabetho lietuvių visuomenėje. Vellonis paliko žmoną ir šeimą.

Povilas Labanauskas iš Voice of America pasinaudojo proga užkorduoti interview su Bobo Rockefeller, apsilankiusia į Lietuvos Dieną New Yorko Pasaulinėje parodoje. Su sūnumu Winnie ji neseniai išskrido į Šveicariją, kur jis lanko mokyklą. Rockefellerienė pasakojo, kad ji perskaitanti kiekvieną Vienybės numerį ir domisi lietuvių kultūrine veikla.

V. Tysliavienės nuotr.

Dailininkas Jurgis Juodis daro pranešimą Vienybės bendradarbių suvažiavime.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Vienybės bendradarbių suvažiavime V. Tysliavienė demonstruoja kaip Friden mašinomis susitatomas laikraščio tekstas. Dalyvių tarpe: J. Aymanas, F. Venys, E. Šalaitis, J. Valakas, A. Šragorius iš Floridos, V. Zalatorius iš Chicagos, Kuzmickas iš Waterbury.

VIENYBIEČIŲ GRETOS

Atkelta iš 8 psl.

pirm, dail. J. Juodis net pažymėjo, jog jis savo gyvenime tokių sumanių minčių nėra girdėjęs.

Suvažiavimo dalyviai turėjo galimybę Girnakalio paklasuti raštu. Pats Girnakalis atsakymus irgi davė raštu ir po pletų pertraukos jie buvo perskaityti.

Gana įspūdinga buvo ir V. Zalatoriaus paskaita apie Vienybės uždavinius lietuvių spaudoje baruose. Kadangi V. Zalatorius (kaip ir S. Narkėliūnaitė) yra vieninteliai šiame krašte žurnalistinio studijas baigusieji lietuviai, aktyviai bedirbą liet. spaudoje srityje, jo mintys susilaukė gilaus susirinkusiųjų dėmesio.

V. Tysliavienė padariusi pranešimą apie sunkią laikraščio reikalą sukėlė gyvą diskusiją senųjų vienybiečių tarpe, kurie jau ne vieną dešimtmetį laikraštį remia, uoliai dėl jo dirba. Ypatingai savo realiais pasiūlymais ir konkrečia talka prisistatė Petras Lisauskas, kuris pabrėžė, jog Vienybei reikia 10 žmonių, galinčių įnešti po 1,000 dol.

BENDROVĖ VIENYBEI LEISTI

Šiuo klausimu taip pat kalbėjo E. Vainiūnienė, J. Juodis, V. Zalatorius, K. B. Kriaučiūnas, V. Tysliavienė ir kt., kurių dauguma buvo nuomonės, jog verta sudaryti akcinę bendrovę, kurion galėtų įstoti žmonės ir su mažesniais sumomis. Tokiai bendrovei suorganizuoti sudaryta komisija iš šių asmenų: E. Vainiūnienės, P. Lisausko, V. Tysliavienės, J. Juodžio, V. Zalatoriaus, E. Šalaitis, V. Širvydo, S. Narkėliūnaitės, Pr. Lapienės, Jonaitienės.

Buvo įdomu išgirsti ir gausius sveikinimus. Pažymėtina, jog Vienybę sveikino (raštu) seniausiojo P. Amerikos liet. laikraščio Argentinos Lietuvių Balso leidėjas P. Ožinskas, Floridos Lietuvių leidėjas Petras Potius, inž. P. Lelis, K. Girvillas, J. Mikuckis ir daugelis kitų. Kai kurie prie sveikinimų buvo prijungę ir aukas.

Šis darbingas ir gausingas susirinkimas buvo baigtas rezoliucijų (jos jau patalpinotos Vienybėje) perskaitymu ir viltimi, jog Vienybė sulauks ne tik 80 m. minėjimo (jis įvyks 1966 m.), bet ir 100 m. sukakties.

DĖL VIENYBĖS

Dėl finansinių sunkumų ir Labor Day savaitgalio atostogų neišėjo Vienybės rugpiūčio 27 ir rugsėjo 3 dd. laidos.

Jei su skaitytojais laiku apmokėtų prenumeratą finansinius sunkumus lengvai būtų galima išspręsti ir laikraštis laiku, kas savaitę visus lankytų.

Maloniai prašome į tai atsižvelgti: laiku apmokėti prenumeratą ir laikraštį remti garsinimais ir aukomis.

ADMINISTRACIJA

Argentinoje gyvenantis Benediktas Daniellius, jurbarkietis, su savo žmona Ona Jankaityte, norėtų susirašyti su savo giminėmis, gyvenančiais Philadelphia, Pa.

Sesuo Ona Dantelytė, tetos Monika ir Mary, dėdė Vincas Daniellius arba jų vaikai — bei jų likimą žinantį — prašomi rašyti šiuo adresu:

Sr. B. Daniellius, c. Santa Rosa 3833, Florida, prov. Buenos Aires, Argentina.

JONAS BUDRYS

Atkelta iš 1 psl.

Nuo 1936 m. buvo Lietuvos generalinis konsulas New Yorke ir 1940 m. gavo New Yorko miesto garbės piliečio vardą.

Vellonis Jonas Budrys buvo pašarvotas Universal koplyčioje, 52 gatvė ir Lexington Avenue, New Yorke. Atsisveikinimo vakaras įvyko rugpjūčio 3 d. Sekantį rytą vellonio našlė Regina su sūnumi ir marčia, vellonio palaikus palaidėjo į Chicagą, kur įsai bus palaidotas Tautinėse kapinėse.